

ΑΠΟΜΑΧΟΣ.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ.

Εκδιδόμενον πρὸς ὄφελος τοῦ τακτικού, τῶν χειρῶν καὶ ὁρεαγῶν τοῦ Ἑλλ. Στρατοῦ

ὑπὸ τοῦ ὑπολοχαγοῦ τοῦ Ἡεροβολικῆς Σ. Ν. ΠΕΤΙΜΕΖΑ,
εἰσηγητοῦ τοῦ Ἡεροβολικῆς παρὰ τῷ Υπουργεῖῳ τῶν Στρατιωτικῶν.

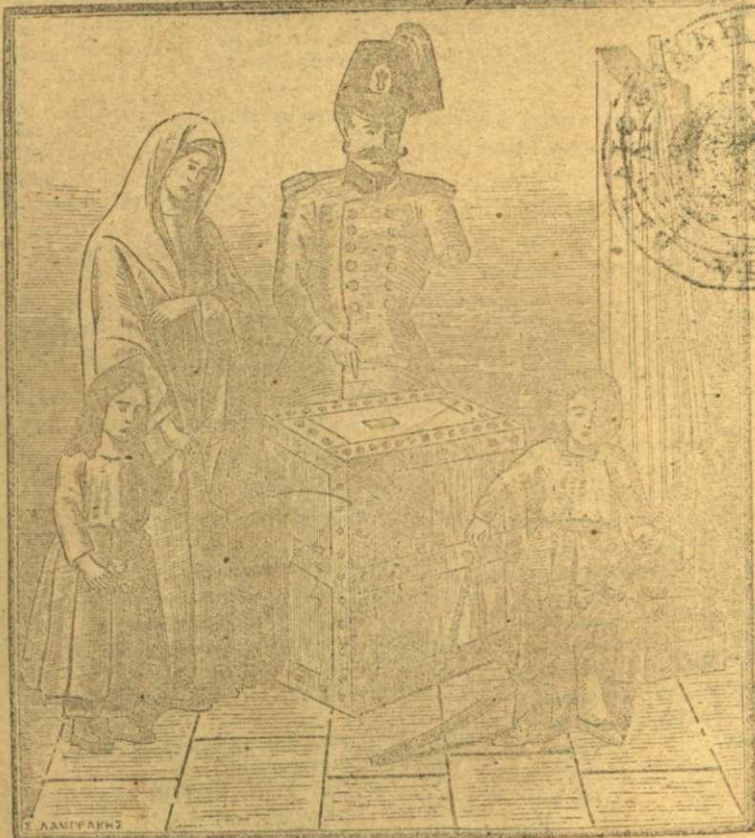
« Δύο πλάτα ἐκ τῶν θεῶν τοῖς ἀνθρώποις ὁμοίαν καὶ χίφραν ἀναλήφεται,
καὶ δεῖσθαι καλίστα, τὸ τε ἀλγίστην καὶ ὀδυνημαρτωλῶν ἀσπινεῖ. »
καὶ τὸ εὐεργετικόν (Πηθιγόρας) (Ψαλμ. 145.)

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΤΕΥΧΟΣ Α'

(ΜΑΙΟΣ)

ΑΡΙΘΜΟΣ 2.

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ.

1857.

338/1914

ΑΠΟΜΑΧΟΣ.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ.

« Δύο ταῦτα ἐκ τῶν θεῶν τοῖς ἀνθρώποις δέδοται κάλλιστα τὸ τε ἀληθεύειν καὶ τὸ εὐεργετῆν » (Πυθαγόρας) « Ὅρρανον καὶ γήραν ἀναλήψεται » καὶ ὁδὸν ἀμαρτωλῶν ἀφανίει. (ψαλμὸς 145 § 9.)

Τεύχος. Α'. ΑΘΗΝΗΣΙ, τῆ 30 Μαΐου 1857 Ἀριθ. 2.

Περὶ φορητῶν ὄπλων.

(Συνέχεια)

Ἀλλὰ τίνα ἀρὰ γε ἦταν στρατιωτικῶς τὰ πλεονεκτήματα τῆς καρβίνας, κατὰ τί δὲ ὑπερῆρχεν, ἢ ἡλαττοῦτο τοῦ κοινοῦ καὶ ἐν χρείᾳσι τυφεκίου;

Ἡ τυπικὴ τοῦ 1846 καρβίνα ἀνευ μὲν τῆς λόγχης βαρύνει 420 γραμμάρια ὑπὲρ τὸ στρατιωτικὸν τυφεκίον (ἀνευ λόγχης καὶ τοῦτο) μετ' αὐτῆς δὲ 468 (1)· ὅθεν ἀποβαίνει δυσβάστακτος ἐπὶ τῆς παρειᾶς· ἀλλ' ἐκτὸς τούτου καὶ ὁ καθαρισμὸς τοῦ ὄπλου ἐκτελεῖται δυσκόλιος ἕνεκεν τοῦ ὀβελίσκου καὶ ἡ κένωσις διὰ τῆς συνήθους βολιδάγγρας καὶ ἡ κατασκευὴ αὐτῆ τοῦ φυσιγγίου. Ἐπὶ τέλους τὸ τοῦ τυφεκίου φυσίγγιον φέρον βολίδα μὲν 26 γραμμαρίων, πυρίτιν δὲ 9, μόλις μετὰ τοῦ χροτίου ἔχει βωρος 36 γραμ., τὸ δὲ τῆς καρβίνας καταντᾷ καὶ εἰς τὰ 53, καθόσον περιλαμβάνει 4 γραμ. 50 πυρίτιδος, ἢ δὲ βολίς ἔλκει καὶ καθ' ἑαυτὴν 47 γρ. 50. (2)

(1) Panoir poids des armes françaises.

(2) Ἴσως φανῆ παράδοξον ὅτι βολίς διπλῆ κατὰ τὸ βάρος τῆς τοῦ τυφεκίου, ἀν καὶ φέρη κατὰ τὸ ἥμισυ ὀλιγοτέραν πυρίτιν, ἐκασφενδονίζεται ὑπὸ τῆς καρβίνας εἰς δις καὶ ἥμισυ μακροτέραν ἀπόστασιν. Τοῦτο προσγίνεται ἐκ τοῦ κυλινδρῶακωνικοῦ σχήματος τῆς βολίδος· διότι τηρούσα εἰς τὰ ἔμπροσθεν πάντοτε τὴν ἄκρην καθ' ὅλον τῆς ἀεροδρομίας τὸ διάστημα ὀλίγον μέρος τῆς ἀρχικῆς ταχύτητος ἀποβάλλει καθ' ἕκαστον σημεῖον τῆς κινήσεως· ἢ δὲ τοῦ τυφεκίου βολίς ἐξ ἐναντίας ἀπαντῶσα ὡς σφαιρικῆ πλειοτέραν τοῦ ἄερος ἀνίστασιν ἀποβάλλει ἐντὸς ολίγου ἢ ἑλασθεν ὑπὸ τῆς ἐξαφθείσης πυρίτιδος ταχυτάτην κίνησιν. Οὕτως ἡ μὲν τοῦ τυφεκίου ἅμα ἐκ τοῦ σωλήνος ἐκπηδῶσα διατρέχει 450 μέτρα καθ' ἐξηκοστόλεπτον, ἢ δὲ τῆς καρβίνας 312 μόνον! καὶ ὅμως διανύει τὸν αὐτὸν ἐπαισθητῶς χρόνον, καθὼς καὶ ἐκείνη, πρὶν καταντήσῃ εἰς 400 μέτρα, τούτῃσι ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀποστάσεως ἡ ταχύτης αὐτῆς ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τὴν τῆς βολίδος τοῦ τυφεκίου.

Ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς μέχρι τοῦδε συνέδραμεν ἐκλιπτικῶς τὸ ταμεῖον τοῦτο, ἔσται τὰς γήρας καὶ τὰ ὄρανα τῶν στρατιωτικῶν, οὔτινας ὑποκύπτοντες εἰς κλειστάς ὁδὸς κλονήσας τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, γίνονται θύματα ὑπὲρ τοῦ θρόνου καὶ τῆς φιλάτης πατρίδος, τολμῶντες προτρέφουμεν ἡμεῖς, οἱ μὴ ἔχοντες ἀσφάλεια, τοὺς λόπυς ἡμῶν ἐκκίδοντες ὑπὲρ τοῦ ταμείου τῶν χηρῶν καὶ ὄρανῶν τοῦ στρατοῦ, σύγγραμμα στρατιωτικὸν περιοδικόν, ἐπιγραφόμενον ΑΠΟΜΑΧΟΣ.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο μέλλει ἐκδοθῆναι ἀπὸ τοῦ μηνός, καὶ σύγκεισθαι ἐκ δύο τυπογραφικῶν φύλλον, ἢ καὶ πλείονων, ἐὰν αἱ τυπογραφαὶ συγγυρήσῃσι τούτο.

Ἐκτὸς τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἀρθῶν, ἢ καὶ τῶν ἐπισημομένων ἐκ ξένων περιοδικῶν συγγραμμάτων, ὁ Ἀπομάχος μέλλει εἶναι τὰς στήλας αὐτοῦ ὁμοίως ἀνοστήσας εἰς πάντα βοήθην τοῦ ταμείου τῶν χηρῶν καὶ ὄρανῶν, ὅσῃ καὶ ἡμεῖς. Ἐλθέτω γὰρ προσέσθῃ τὰς διανοητικὰς αὐτοῦ θυσίας.

Τὰ ἀρθρα, ὅσα τυρὸν περικυβῶσιν, ἢ κατὰ χωρισθῶσιν εἰς τὰς στήλας τοῦ Ἀπομάχου, πάντα να ῥυθμὴ τὴν ὑπαγὰγην τοῦ συντάκτη, καὶ ὡς δὲ ἐπισημοῦν καὶ εἰδὲν, στρατιωτικὰ φύλλον, ἢ ἐπισημοῦν τὴν βελτίωσιν τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ, διατηροῦν τῶν ὄρων τῆς στρατιωτικῆς ἐπισημοῦν.

Αἱ ἐπισημοῦν ἀγγεῖλαι τῆς ὑπηρεσίας τοῦ διευρηγίου τῶν Στρατιωτικῶν, ὅσῃ τυρὸν ἀνοστήσας, ἀλλ' οὐκ ἐπισημοῦν ὑπὸ τῶν ὄρων τοῦ Ἀπομάχου.

Ἡν ἀρθρα φέρον πολιτικὸν χαρακτῆρα εἶνα ἐπισημοῦν.

Οἱ ἔλατοι να γράψωσιν ἐπὶ τὸν Ἀπομάχον, ὁμοίως ἢ ἀποστέλλουσι τὰ ἀρθρα τῶν πρὸς τὴν ἐπισημοῦν ἐργασίας, τὰ δὲ μὴ φέροντα ὑπογραφήν ἀλλοῦς θεωρεῖσθαι ἐπισημοῦν τοῦ Ἀπομάχου.

Ἡ συντάχῃ γίνεσθαι ἐπὶ ἐκ τὸν ἄλλοις τοῖς μηνῶν, ἢ δὲ μηνιαία τιμὴ αὐτῆς προσημοῦν, ὅσῃ μὲν τοὺς ὑπερῶακτικὸς καὶ στρατιωτικὸς εἰς λεπτὰ 50, ὅσῃ πάντα δὲ ἄλλοις εἰς ἀραμῆν.

Ἡ συντάχῃ γίνεσθαι, ὑπὸ παντὸς στρατιωτικῶ, διὰ μηνιαίας ἐκ τῶν ἀποστέλλου κατὰ κληρονομίας ὑπὸ τῶν σχετικῶν ταμείων, ἕτινα ἀποστέλλουσι τὰς κληρονομίας ἀναγραφῶν κατὰ τμηματικῶν πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ ταμείου τῶν χηρῶν καὶ ὄρανῶν ἐπισημοῦν.

Οἱ ἀρθρα τῶν πρὸς ἄλλοις ταῖσιν προκαταβάλλουσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν εἰς τὸ ταμεῖον τῶν χηρῶν καὶ ὄρανῶν ἐπὶ ἀποδείξει τοῦ αὐτοῦ ταμείου.

Ἡ ἀρθρα τῆς συντάχῆσεως τοῦ Ἀπομάχου δεῖται γρηγορηθῆναι ἐκ τῶν ὑπὸ αὐτοῦ τυρὸν ὑπὸ τῆς ἐπισημοῦν τοῦ ταμείου, μενοῦσθαι διὰ τούτου ὑπολοῦν πρὸς τὸ διευρηγίον τῶν Στρατιωτικῶν.

Οἱ ἀρθρα ἀντιλαμβάνεσθαι ἀντὶ πάντες ἐφημερίδος καὶ παντὸς ἄλλοις περιοδικῶν συγγραμμάτων.

Τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ Ἀπομάχου ἐκδοθήσεται ἅμα τῇ ἐπιστραφῇ τῶν ἀγγελίων.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 9 Φεβρουαρίου 1857.

Ο Ἐκδότης Σ. Ν. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ.

Ἰ. Πούργαδὸς τοῦ τυροβολικῶ

Ἐισηγητὴς παρὰ τῆ Ἰ. Πούργαδὸς τῶν Στρατιωτικῶν.

Τούτο υπῆρξεν ἡ μεγίστη κατὰ τῆς χρήσεως τῆς καραβίνας ἐνοστασις. Διότι εὐλόγως εἶπαν πολλοὶ ὅτι 53 φυσίγγια τυφεκίου βλάπτουσι πλειότερον, ἢ 36 φ. καραβίνας στρατιωτῶν μὴ ἐχόντων τὴν ἀναγκαίαν πείραν καὶ μάθησιν· ἔπειτα τὸ τυφέκιον γεμίζεται ταχύτερον, ὥστε πυροβολοῦμεν δι' αὐτοῦ πεντάκις, διὰ δὲ τῆς καραβίνας τετράκις μόνον κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἔλθειν ταύτην τῶν ἐλαττωμάτων τοῦ προκειμένου ὄπλου οφείλομεν ἵνα ἐξιστορήσωμεν διὰ τῆς αὐτῆς εἰλικρινείας καὶ τὰ πλεονεκτήματα αὐτοῦ, ὑπάρχουσι δὲ ταῦτα ἄπειρα. Ἐπειδὴ ἐπὶ πάσης ἀποστάσεως ἡ καραβίνα ἐξεῖχεν ὑπερβαλλόντως κατὰ τὴν εὐστοχίαν, τόσω δὲ μᾶλλον, ὅσω οἱ πυροβολοῦντες ἦσαν τυχόν ἐμπειρότεροι· οὕτως εἰς 400 ἢ καὶ 1000 μέτρων μῆκος, ὅπου τοῦ τυφεκίου ἡ βιπή οὐδεμίαν σχεδὸν ἔχει δύναμιν, ἡ καραβίνα διετῆρει ἀκριβῶς τὴν φοβερὰν αὐτῆς εὐστοχίαν (1). Θαρραλέως μάλιστα λέγομεν ὅτι ὑπὸ ἐπιδείξιου ἀνθρώπου μεταχειριζόμενον τὸ ὄπλον τοῦτο οὐδέποτε ἀποτυγχάνει τοῦ σκοποῦ, ἂν ὁ πυροβολητὴς κατευθύνῃ πολλὰκις τὸ ῥίμμα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος, μεταβιβάζων ἐνίοτε τὴν βολὴν κατὰ τὴν χρεῖαν, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τειχομαχίας. Ἡ πολιορκία τῆς Ρώμης, τῆς Σεβαστουπόλεως καὶ τοῦ Βομαρσοῦνδ ἀπέδειξαν ὡς ἀναμφίλεκτον τὴν ἀλήθειαν ταύτην. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ παραβολὴ ἦτο ἐκεῖ ὀλίγον τεταμένη, ἡ δύναμις τῆς ἐκτάσεως (ἐφίξεως) τοῦ ῥίμματος τῆς καραβίνας ἐματαιοῦτο ἐν μέρει. Ἐπειτα διὰ μικρὰν παρεκτροπὴν 40 μέτρων πρὸς 400, 25 δὲ πρὸς 500 καὶ 9 πρὸς 1000, ἡ βολὴ διεβδύθη ἐν κέντρῳ τοῦ σκοποῦ, ὥστε ἦτο πρόδηλον, ὅτι ἐπέκεινα 400 μέτρων πυροβολοῦντες οἱ ἀκροβολιστὰὶ ἐπὶ μάχης κατὰ εὐκινήτου σώματος ἀπέβαλλον ἐξ ἀνάγκης τὰς πλείστας αὐτῶν βολίδας. Ἄλλ' ἡ παραβολὴ τοῦ στρατιωτικοῦ τυφεκίου ἦτο ἐξ ἐναντίας μᾶλλον τεταμένη μέχρι τῶν 300 μέτρων· ὅθεν εἰς μικρὰς διαστάσεις ἀπὸ ἑως 100 (μέτρων) ἐγίνετο ἴσως συμφορωτέρα ἢ χρῆσις αὐτοῦ ὡς

(1) Ἴδού τὸ ἀποτέλεσμα διὰ τριῶν μόνων ἀριθμῶν διαδηλούμενον:
 Αον) Εἰς ἀπόστασιν 200 μέτρων κατὰ σκοποῦ ἔχοντος ἀνά δύο μέτρα ὕψος καὶ πλάτος, ἐξ 400 πυροβολήσεων τὸ τυφέκιον ῥίπτει 44 βολίδας· ἡ δὲ καραβίνα 400, ὁπλ. πάσας. Βον) Εἰς 600 μέτρων μῆκος κείμενος ὁ αὐτὸς σκοπὸς ὑπὸ μὲν τοῦ πεδινοῦ τηλεβόλου προσβάλλεται ἐξάκις μετὰ 400 ἐκρήξεις, ὑπὸ δὲ τῆς καραβίνας εἰκοσιπεντάκις, ὑπὸ δὲ τοῦ κοινοῦ τυφεκίου οὐδὲ ἑπαξ· Γον) Εἰς ἀπόστασιν χιλίων μέτρων, ὁπλ. εἰς τεταρτημόριον λεύγης, ὅπου τὸ πεδινὸν τηλεβόλον παρεκτρέπεται τοῦ σκοποῦ 6—8 μέτρα, ἡ καραβίνα ἐπιτυγχάνει αὐτοῦ ἐξάκις μετὰ 400 βολίδας· ἐπιτηδεῖος δὲ τις πυροβολητὴς ἐκτύπησε μάλιστα μικρὸν σκοπὸν τρίς ἐκ τεσσάρων βολῶν (Faixhans αὐτόθι).

ἔχοντος σχεδὸν αὐτὴν εὐθύωρον (1), ἐν ᾧ ἡ τῆς καραβίνας πυροβολούσης εἰς τὸ σύνθηες 150 μέτρων ὕψος σκοπογνώμονος φέρεται 40 ἑκατοστόμετρα ἀνωτέρω τοῦ σκοπευομένου σημείου εἰς 75 μέτρα ἀπόστασιν. Ὁ ἀγνοῶν τὴν ιδιότητι ταύτην πυροβολητὴς μακρύνεται ἀρκετικῶς τοῦ σημείου, ἂν τύχῃ ὀλίγον ὑψηλὸν κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα· τοῦτο δὲ πάσχοι πραγματικῶς οἱ ἡμέτεροι στρατιῶται, καθόσον οὐδέποτε πυροβολοῦσιν εἰς 75 μέτρα· (2) Τοιοῦτων οὖν ἀτοπημάτων καὶ προτερημάτων ἀντισταθμιζομένων ὡς πρὸς τὴν καραβίαν, ἀνεβάλλετο ἡ παραδοχὴ αὐτῆς ὡς γενικοῦ ὄπλου ὑπὲρ ὄλου τοῦ στρατοῦ· ὅθεν ἐξηκολούθησαν τὰ πειράματα πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν αὐλακώσεων ἐπὶ τοῦ στρατιωτικοῦ ὄπλου.

Τούτων γινομένων ἐν Γαλλίᾳ, ἕτερα πειράματα ἀτελέστερα ἴσως, ἀλλὰ λίαν καὶ ταῦτα περιέργα, ἂν καὶ εἶχον ἄλλον σκοπὸν, ἐπεχειρήθησαν ἀλλαχοῦ. Καὶ τῶν μὲν ἐν Γερμανίᾳ διαταχθέντων αἱ λεπτομέρειαι λανθάνουσιν ἡμᾶς, πιστεύομεν δὲ διὰ τὰς ἐσχάτως γενομένας ἐν Πρωσίᾳ προόδους ὅτι ἡ κυβέρνησις τῆς χώρας ταύτης ἔλαβεν ἐξαιρετὸν πρόνοιαν πάντων τῶν ἀφορώντων τὰ χαρακτὰ τυφεκία ζητημάτων· ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ ὅμως καὶ τῇ Ἀμερικῇ ἀπλοῖ ἰδιῶται εὐδοκίμησαν ἀξιολόγως κατὰ τινὰς ἐφευρέσεις καὶ τελειοποιήσεις, ὥστε νομιζόμεν ἀναγκαῖον ἵνα εἰπῶμεν περὶ αὐτῶν τὰ εἰκότα.

(1) Ἴδε πίνακα σχημάτων.
 (2) Ἦκούσαμεν παρὰ τινος τῶν διασημοτάτων τοῦ ἡμετέρου στρατοῦ μηχανικῶν ὅτι καθ' ὃν καιρὸν, πολιορκουμένης τῆς Ρώμης, τὰ ἔργα ἐπιτήσασιν εἶδη τοῦ τείχους, πολλοὶ ἀκροβολιστὰὶ τοῦ πεζικοῦ μεταχειριζόμενοι πρότερον ἐπωφελῶς τὰς καραβίνας αὐτῶν, μὴ ἐνοοῦντες διατὶ ἡμάρτανον τοῦ σκοποῦ ἐπὶ τῶν μικρῶν διαστάσεων, ἀντιήλλαξαν αὐτὰς πρὸς τυφέκια τοῦ πεζικοῦ, δι' ὧν τοσοῦτον ἠυστόχουν. Καὶ ὅμως τοῦτο ἦτο φυσικώτατον· ὡς μὴ ἔχουσης τῶ ὄντι τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀνθρώπου 30 ἑκατοστόμετρα ὕψος, μακρύνεται πάντοτε αὐτῆς ἡ βολὴ, ἐὰν ὑψώμεν τὴν καραβίαν κατὰ 40 ἑκατοστόμετρα. Ἄλλὰ περὶ τὰ τέλη τῶν πολιορκιῶν οἱ ἔνθεν καὶ ἔνθεν πυροβολοῦντες οὐδέποτε φάνονται ἐντελῶς· ὅθεν ἐξ ἀνάγκης, πλήττονται ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἅμα ἐμφανισθῆ ἡ κεφαλὴ αὐτῶν πυροβολούντων. Τοιαῦτα ὅμως παρεκτροπαὶ τῆς βολῆς οὐδὲως συμβαίνουσι διὰ τῆς Ἀμερικανικῆς καραβίνας ὡς ἔχουσης λίαν τεταμένην τὴν παραβολήν. Ἐκ πολλῶν δὲ παραδειγμάτων τῆς ἰδιαιτέρας περὶ τὰ μικρὰ ἀποστήματα εὐστοχίας τῶν Ἀμερικανῶν ἀρκεῖ τὸ ἐπόμενον πρὸς ἀπόδειξιν τῶν λεγομένων. Ἐπὶ τῶν τελευταίων ἐμφυλίων πολέμων τοῦ Nicaragua μῆπω περηνθέντων 56 Ἀμερικανοὶ ὑπὸ τοῦ χιλιάρχου Walker διοικούμενοι ἠγωνίσθησαν ἐν τῇ πόλει Rivas κατὰ 400 αὐτοχθόνων, ἦσαν δὲ περιχερακωμένοι ἐντὸς οἰκίας μετὰ τὴν κατανάλασιν πάντων τῶν πολεμοφοδίων· ἀλλὰ πυρπολούμενης καὶ ταύτης διεξήλθον διὰ μέσων τῶν ἐχθρῶν φέροντες ἐπὶ χειρῶν τὰ ὄπλα, καὶ αὐτοὶ μὲν ἀπώλεσαν ἐξ ὀνόμων, ἐξ ἐκείνων δ' ἔπεσον ἑβδομήκοντα, πάντες σχεδὸν κατὰ κεφαλῆς τετρωμένοι. (Revue britannique d'avril 1856).

Τὸ περὶ *καραβίνας* ζήτημα θεωρεῖται ἐν Ἀμερικῇ κατὰ πάντη διὰ φερὸν τρόπον· ἐπειδὴ ἐκεῖ αὐτὴ χρησιμεύει οὐ μόνον ὡς πολεμικόν, ἀλλὰ καὶ ὡς κυνηγετικὸν ὄργανον, προσέτι δὲ καὶ ὡς ἀσφαλέστατον βοήθημα πάντων τῶν περὶ τὰ μεθόρια τῆς ἐρήμου λαῶν μεταβαίνοντων συχνάκις εἰς μακρὰ ἀποστάματα, ὅπου καὶ ἀγρίους αὐτῶν χθονας ἐξαπίνης ἐπιπίπτοντας καὶ θηρία ἐφορμῶντα μετὰ φονικῆς λύσσης ἀπαντῶσι συχνάκις, ὥστε ἀνάγκη πᾶσα ὅπως τὸ μὲν ὄπλον βάλῃ μακρὰν ἐν ταύτῃ καὶ εὐστόχως, αἱ δὲ βολίδες ἔχουσιν ὀλίγοι βάρους, (διότι τότε καὶ ἀριθμὸν πλειότερον αὐτῶν φέρει ὁ διακινδυνεύων ὁδοιπόρος) ἢ δὲ παραβολὴ αὐτοῦ ὑπάρχει λίαν τεταμένη ἐπὶ μικρῶν διαστημάτων διὰ τὸ μικρὸν ὕψος τῶν σκοπευομένων σωμάτων, καθ' ὧν πυροβολεῖ. Ἀλλὰ πρὸς ἐκπλήρωσιν πάντων τῶν ὄρων τούτων χρησιμεύει μικρὰ *καραβίνα*, βολίς δὲ ἐλαφρὰ ἐπιδεχόμενη μεγάλην ἀναλόγως πυρίτιδος ποσότητα. Διὰ τοῦτο μαθόντες παρ' ἡμῶν οἱ Ἀμερικανοὶ τὴν χρῆσιν τοῦ κωνικοῦ σχήματος τῆς πάλλας συνήθησαν τοσοῦτον εὐφυῶς τὴν μικρὰν διάμετρον, τὴν εὐθετον εἰς κατασκευὴ τῶν σωλήνων χυτὸν χάλυβα, τὴν βαθυθδὸν ἀπὸ τῆς πυριτιδοδόχου μέχρι τοῦ στομίου αὐξάνουσαν αὐλάκωσιν καὶ τὴν ἀρμόδιον τῷ βολίδων τεχνουργίαν (1) ὥστε ἡ *καραβίνα* αὐτῶν ὑπερέχει κατὰ τὴν ἐξαισιον εὐστόχϊαν, τὸ μήκος τῆς βολίς (2) καὶ τὴν διεικτικὴν δύναμιν (διαχωρητικότητα) οὐχ ἦσαν, ἢ τὴν τεράστιον τάσιν τῆς καμπύλης γραμμῆς τοῦ βλήματος ἐπὶ ἀποστάσεων μὴ ὑπερβαίνουσῶν 300 μέτρα. Τὸ ὄπλον δὲ τοῦτο, ἴδιον μάλιστα ἐμπείρων πυροβολητῶν, ἀποβαίνει φοβερώτατον, ἂν τύχουσιν οὗτοι περικεχαρακωμένοι, ἢ ἐπιπροσθούμενοι, ἀλλὰ γεμίζεται δυσκολώτερον παρὰ τὰς πολεμικὰς τῆς Εὐρώπης *καραβίνας*, ὥστε κατ' οὐδένα τρόπον ἀρμόζει

(1) Τεχνουργοῦνται νῦν ἐν Γαλλίᾳ αἱ ἐν χρῆσει στυλισκοφόροι *καραβίνα* τοιαῦται, ὥστε τὸ βάθος τῆς αὐλακώσεως αὐτῶν πλεονάζον περὶ τὴν πυριτιδοδόχην ἐλαττοῦται κατ' ὀλίγον ἐφ' ὅσον ἡ αὐλάκωσις πλησιάζει τοῦ στομίου. Οἱ δὲ Ἀμερικανοὶ προσοδεύουσιν καὶ ἀσκαλοῦσι τὰς αὐλακώσεις, ὧν ἡ κλίσις αὐξάνει προβαίνουσα ἀπὸ τῆς πυριτιδοδόχης εἰς τὸ στόμιον, ἔνθα ὑπάρχει μάλιστα. Τὸ εἶδος ὅμως τοῦτο τῶν αὐλακώσεων ὠφέλιμον κατὰ τινὰς περιστάσεις ὀλίγον συνελθίζεται ἐν Γαλλίᾳ.

(2) Πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως ἰδεῶν νομίζω προτιμητέας ἐν ἑστέ τὰς μονοσήμιους τῶν πολυσήμιων λέξεων· οὕτω π. χ. ἀντὶ τοῦ βολί, ὅπερ σημαίνει τὸ ρίψιμον, τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ δηλ. τὴν πληγὴν, τὸ κτύπημα, τὸ βέλος ἢ τὸ βαλλόμενον πρᾶγμα, τὴν ἀποβολὴν κτλ. ἢ λέξις ἐφίξις περιστατικῶς εὐθὺς τὸ διάστημα, μέχρις οὐ κατανατᾷ τὸ ρίμμα. Ἐνταῦθα ὅμως προσδιορίζεται ἡ ἐννοια ὑπὸ τοῦ μήκους, ὥστε ἐκλείπει πᾶσα ἀμφιβολία. Σ. Μ.

πρὸς τακτικὰ στρατεύματα, εὐδοκίμει ὅμως ὡς κυνηγετικὸν ὄπλον, ἢ καὶ ἐπὶ μακρῶν ἐκστρατειῶν.

Κυρίως ἀγνοοῦμεν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπιχειρηθέντων πειραμάτων· γινώσκουμεν δὲ μόνον ἕτι ἰδιοκτῆται τινες ἐνησχολήθησαν περὶ τὴν βελτίωσιν τῶν χαρακτῶν ὄπλων, ὁ δὲ **Lancaster** ἀνδείξειν ὠφελιμωτάτην *καραβίνα*ν τινὰ, ἧς ὁ σωλὴν ἦτο ἐλικοειδῶς κύλακωμένος· ἄλλος δὲ ὄπλοποιὸς ἀπὸ **Birmingham** κατὰ τὸ 1841, ἴσως δὲ καὶ πρότερον, ἐφευρε τὸν τρόπον τοῦ ἐκβιάζειν τὴν βολίδα διὰ τῆς ἐνεργείας τῶν ἀναφυσωμένων ἐπὶ τῆς ἐκρήξεως (1) πνευμάτων (ἀερίων). Ἡ δὲ βολίς αὐτοῦ συνέκειτο ἐκ δύο μερῶν ἀνίσου βάρους καὶ ἀνομοίου σκληρότητος, ὥστε τὸ σκληρότατον αὐτῶν καὶ ἐλαφρότατον συνωθούμενον ἐκ τῆς βίας τῆς ἐξαφθείσης πυρίτιδος εἰς κοίλωμα τι τοῦ ἐτέρου μέρους διέστειλεν αὐτὸ, καὶ οὕτως ἡ βολίς ἐξεπηδά ἐστενοχωρημένη· ἀλλ' ἡ ἐφαρμογὴ τῆς εὐφυοῦς ταύτης ιδέας ὑπῆρξεν ἀτελής.

Ἐἴτε ἐγνώρισεν ὁ λοχαγὸς **Minié** τὰ πειράματα ταῦτα τοῦ **Greener**, εἴτε οἴκοθεν εἰσηλθὼν εἰς τὴν αὐτὴν ὁδὸν, ἐδείξε τῷ 1849 τὴν *θυλακιδῆ βολίδα* (*balle à culot*) πολὺ ἀναμφισβητήτως τῆς τοῦ **Greener** τελειότεραν, ἂν καὶ στηρίζεται ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς. Ἡ βολίς αὕτη, περὶ ἧς διαφέρονται εἰσέτι πολλοὶ, ὑπάρχει ἀξιόλογος τελειοποίησις ὡς πρὸς τὰ πολεμικὰ ὄπλα. Ἰδοῦ δὲ πῶς κατασκευάζεται· ἔχει σχῆμα κυλινδροκωνικόν, φέρον κατὰ τὴν γραμμὴν τοῦ ἀξωνος βόθριον ἐν εἶδει κολοβοῦ κώνου πλατύτερον κατὰ τὴν βάσιν, ἢ τὴν κορυφήν, ἐντὸς δ' αὐτοῦ εὐρίσκεται σιδηροπέταλον *θυλάκιον* ὁμοίου σχήματος, προσαρμοζόμενον εἰς τὰ κάτω τοῦ προκειμένου βοθρίου. Ἡ τοιαύτη βολίς, μικροτέρα τοῦ σωλήνος ὡς πρὸς τὴν διάμετρον, εἰσαγομένη ἀβιάστως ἐπικάθηται ἐπὶ τῆς πυρίτιδος, κατὰ δὲ τῆς ἐκρήξεως τὴν στιγμὴν ὡς ἐλαφρότερον τὸ *θυλάκιον* κινεῖται εἰς τὰ ἐμπροσθεν πρὸ τῆς βολίδος αὐτῆς, εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ βόθριον πλατύνει τὸ κυλινδρικὸν μέρος τῆς βολίδος, αὕτη δὲ χαρασσομένη (ἐντυπουμένη) ἐκ τῶν αὐλάκων τοῦ σωλήνος ἐκπληθᾶ σφιγκτῆ, εἴτε στενοχώρος. Ἡ ὁμαλότης καὶ ἡ ἀκαίβεια τῆς ἐκβιάσεως τοῦ βλήματος ἀποτελεῖ ἅπασάν τὴν ἀξίαν τοῦ τοιούτου νεωτερισμοῦ· ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν πολεμικῶν ὄπλων ἢ

(1) Καθὼς λέγομεν ἐκρήξις ἡφαιστείου, ἢ πυριπνοῦ ὄρους, δυνάμεθα εἰπεῖν καὶ ἐκρήξιν ὄπλου, οὕτε σοδοῦμεθα μήπως διὰ τῆς λέξεως ταύτης ἐννοήσῃ τις τὸ σπάσιμον αὐτοῦ· ἐπειδὴ τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο λέγεται κυρίως διάρρηξις, οὐχὶ δὲ ἐκρήξις. Ἐπειτα τὰ ὀνόματα, καθὼς καὶ τὰ πράγματα αὐτὰ, συνελθίζονται καὶ καθιεροῦνται διὰ τῆς ἐπαναλήψεως. Σ. Μ.

εφεύρεσις ἔχει καὶ ἄλλα πλεονεκτήματα πολλά· καθότι ἡ μὲν βολὴ ἐξάγεται εὐκόλως διὰ τῆς βολιδάγρας, ὁ δὲ καθαρισμὸς τοῦ ὄπλου ἐκτελεῖται ὡς καὶ πρὸ τῆς αὐλακώσεως. Ἡ θυλακιώδης βολὴ ἀμα ὑποβλήθεισα τῷ 1849 τῇ Γαλλικῇ κυβερνήσει ἐδοκιμάσθη πρῶτον μὲν ἐπὶ τοῦ πολυγώνου σκοπευτικοῦ λόφου τῆς Vincennes, ἔπειτα δὲ ἐν ἄλλοις γυμναστηρίοις ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν ταγματῶν, ὥστε οὕτω διωρθώθησαν μικρὰ τινα ἐλαττώματα ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν μάλιστα τῶν θυλακίων. Ἄλλ' ἡ βολὴ αὕτη δοκιμαζομένη μόνον μέχρι τοῦδε παρημελήθη διὰ δύο κεφαλιώδη πλημμελήματα. Ἐκ τούτων δὲ τὸ μὲν ἦτο ἡ ὑπερβολὴ τῆς ὀκλιῆς, καθότι ἐξύγιζε 50 γραμμάρια, δηλ. δύο καὶ ἡμισυ ἐπέκεινα τοῦ βάρους τῆς βολίδος ἀκροβολιστῶν τοῦ πεζικοῦ, ἤδη ἱκανοῦ καὶ τούτου· τὸ δὲ ὅτι συνετρίβετο ἐνίοτε ἐντὸς τοῦ σωλήνος, ὥστε ὁ στρατιώτης ἔμενεν ἀφωπλισμένος πρὸς καιρόν. Ἄλλ' οἱ Ἄγγλοι ἀπέργον τὸ σφάλμα τοῦτο σχηματίζοντες τὰς βολίδας διὰ συμπίεσεως τοῦ μολύβου ἐντὸς τῶν τύπων· ἐπειδὴ οὕτω γίνονται ὁμογενέστεραι καὶ στερεώτεραι ὅθεν μετεχειρίσθησαν κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον ὑπὲρ τῶν μεγάλης διαμέτρου χαρακτῶν τυφεκίων θυλακιώδεις βολίδας 45 γραμμάτων κατεσκευασμένας κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον· τὰς τοιαύτας δὲ βολίδας δικαίως ὀνομάζομεν Μινιακάς.

Πρὸ δύο ὡς ἔγγιστα ἐτῶν ἐξετελέσθησαν ἐν Vincennes παντοῖα πειράματα ὅπως ἀναπληρωθῇ ἡ συνθλωμένη ἐπὶ τοῦ στυλίσκου στερεὰ βολὴ διὰ θυλακιωδῶν, ἢ ἐσκαμμένων βολίδων ἄλλων, αἵτινες ἔχουσαι 35 γραμμ. βάρος ἐνεργούσιν ὡς καὶ αἱ ἔλκουσαι 50 γραμμ., ὥστε πιστεύομεν διὰ πολλοὺς λόγους ὅτι τὸ πρόβλημα τοῦτο ἐλύθη ἐντελῶς. Ἄλλ' ἂν καὶ αἱ τοιαῦται διάκονοι βολίδες χρησιμεύουσιν οὐσιωδῶς ἐπὶ πολέμου, μετὰ παραβίασιν δὲ στενωτέρας τοῦ στρατιωτικοῦ τυφεκίου εὐδοκίμωσιν ἔτι μᾶλλον, δι' ἔλλειψιν ὅμως τῆς ἀναγκαίας πρὸς χρῆσιν αὐτῶν πείρας, μόνον αἱ πλήρεις μέχρι τοῦδε παραλαμβάνονται ἐπὶ τῶν γυμνασίων τῆς σκοπευτικῆς.

Ἐν τούτοις Γάλλος ἀξιωματικὸς, ὁ λοχαγὸς Nessler ἤδη ἐξάκουστος, ἐθεώρησε καὶ κατ' ἄλλον τρόπον τὸ ζήτημα τῶν πολεμικῶν ὄπλων· διότι ποικίλων ἀπλῶς τὸ σχῆμα τῶν βολίδων κῆξισ πολὺ τὴν εὐστοχίαν καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς βολῆς (1), μὴ χαρακτωμένων τῶν σωλήνων, οὔτε δὲ τῆς κατασκευῆς τῶν φυσιογγίων ὅπως δῆποτε μεταβαλλομένης.

Ὅταν αἱ βολίδες αὗται, ἀλλόκοτοι ὅπως οὖν τὴν μορφήν καὶ

(1) Ἴδε πίν. σχ. 6. Οἱ ῥῶσσοι γνωρίζοντες πάντα τὰ γινόμενα ἐν Γαλλίᾳ πειράματα μετεχειρίσθησαν πολὺ ἐν Σεβαστουπόλει τὴν βολίδα Nessler

βαρύνουσαι 35 γραμμ., ῥιφῶσι μετὰ μόνων 5 γραμμ. πυρίτιδος ὑπερβαίνουσι τὰς στρογγύλας, διαφερόντως δὲ εἰς 200—400 μέτρων ἀπόστασιν, ὥστε ἐπειδὴ καὶ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐδοκιμάσθησαν ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ παρ' ἡμῶν πολλάκις ἐν τοῖς γυμνασίοις, νομίζομεν ὅτι καὶ μὴ χαρακτωμένων τῶν τυφεκίων, χρησιμεύουσιν ἄριστα ἢ αὗται, ἢ ἄλλαι αὐτῶν ἀνάλογοι. Πάντοτε ὅμως τὸ χαρακτὸν ὄπλου μετὰ τῆς κυλινδρικοκωνικῆς βολίδος ὑπερέχει πάμπαν τοῦ ἀχαρακτοῦ φέροντος ὡς γέμισμα τὴν βολίδα τοῦ Nessler ὅθεν ἡ ἐφεύρεσις τοῦ ταξίαρχου τούτου ἴσως ἐφαρμοσθῇ κατόπιν ὠφελιμώτερον ἐπὶ τοῦ χαρακτοῦ τυφεκίου.

Διὰ τῶν μέχρι τοῦδε εἰρημένων περιελάβομεν συνοπτικῶς πᾶσαν τὴν ἱστορίαν τῶν πρωτίστων βελτιώσεων, ὅσαι ἀνεφάνθησαν ἐντὸς τριάκοντα τῶν τελευταίων ἐτῶν ὡς πρὸς τὰ φορητὰ ὄπλα. Ἄλλ' ἡ ἐπιτομὴ αὕτη μένει ἐλλιπής, ἐὰν μὴ εἴπωμεν ὀλίγα τινα καὶ περὶ τῶν ἐκ τοῦ πυθμένου γεμιζομένων ὄπλων, καθὼς καὶ τῶν ἐπαλληλοβόλων αὐτῶν (1)· διότι τινὲς δυνάμεις παρεδέχθησαν τὸ ὄπλον τοῦτο πρὸς μεγάλην χρῆσιν ὡς ἐπιφέρον κρίσιμα ἀποτελέσματα κατὰ τινὰς περιστάσεις τοῦ πολέμου.

Τὰ ἐκ τοῦ πυθμένου γεμιζόμενα ὄπλα ἐδοκιμάσθησαν μὲν πρὸ πολλοῦ, ἀλλὰ πρακτικῶς περὶ τοὺς τελευταίους μόνον χρόνους ἐχρησίμευσαν. Τὸ λεγόμενον τυφέκιον Lefauchaux, γνωστότατον πάντων τῶν ἄλλων ἐν Γαλλίᾳ, εὐδοκίμει ὡς κνηγετικὸν ὄπλον, οὐχὶ δὲ ἐπίσης καὶ ὡς πολεμικόν. Ἐν γένει δὲ οἱ μεταχειρισθέντες τοιαῦτα ὄπλα ὁμολογοῦσι τινὰ αὐτῶν πλεονεκτήματα λόγου ἄξια, οἷον τὴν ἀσφάλειαν τοῦ πυροβολούντος, τὴν εὐκολίαν καὶ ταχύτητα τῆς γεμίσεως, τῆς ἐκρήξεως καὶ τοῦ καθαρισμοῦ· ἀλλὰ καὶ ἡ κατασκευὴ αὐτῶν ἀπαιτεῖ ἰδιαιτέραν τινὰ ἐπιμέλειαν καὶ ἡ χρῆσις πλειότεραν ἐπιτηδεύματα.

Πάντων τῶν πολεμικῶν ὄπλων, ὅσα ἡ πείρα ἐπεκύρωσεν, ἐξέχουσιν ἡ βελονοφόρος πρωσσικὴ παραβία καὶ τὸ χαρακτὸν τυφέκιον τῆς ἑκατονταριθμοῦ σωματοφυλακῆς Cent-gardes (2)· ἐκ τούτων ὅμως πλεονεκτεῖ ἡ παραβία, καθότι γεμίζεται μὲν δις ταχύτερον

ἐμάθομεν μάλιστα ὅτι καὶ ὁ δυστυχὴς στρατηγὸς Bizot ὑπὸ τοιαύτης βολίδος ἐπληρώθη.

(1) Ἴσ' παλληλοβόλα μετεφράσαμεν τὰ παρὰ τῶν Ἀγγλοαμερικανῶν repeating pistoles ἢ revolver κληθέντα, καθόσον ἀλλεπαλλήλως ἐπαναλαμβάνουσι τὴν βολήν. Σ. Μ.

(2) Γνωστὸν ὅτι οὕτως ὠνόμασεν ὁ νῦν αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων τὴν ἐξ ἑκατῶν ἀνδρῶν συγκειμένην σωματοφυλακὴν αὐτοῦ. Σ. Μ.

των κοινῶν χαρακτῶν τυφεκίων, χρίζει δὲ ἐξ ἐναντίας κατὰ τὸ ἡμισυ ὀλιγοτέρας ποσότητος ἐφοδίων καὶ ἐνεργεῖ θαυμασίως εἰς μὴ ὑπερβαίνουσας τὰ 500 μέτρα ἀποστάσεις. Τὰ προτερήματα ταῦτα ὑπάρχουσι λίαν σπουδαῖα, ὥστε πραγματοποιεῖται τὸ ἀποτελεσματικῆς ὑπεροχῆς αὐτῶν, ἐν τύχωσιν ἐκλεκτὰ τὰ στρατεύματα διὰ τοῦτο μέγα μέρος τοῦ πρωσικοῦ στρατοῦ φέρει τὸ ὄπλον τοῦτο. Τὸ δὲ τυφέκιον τῆς σωματοφυλακῆς, ὅπερ κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος ἐφεύρεν ὁ K. Treuille de Beaulieu, διαικμητής τοῦ πυροβολικοῦ καὶ διευθυντής τοῦ ὀπλοποιείου ἐν τῇ κεντρικῇ τοῦ πυροβολικοῦ ἀποθήκῃ, θεωροῦμεν ὡς ἀληθὲς ἀριστούργημα τεχνικῆς ἀπλότητος. Ἐπειδὴ διὰ τὴν ἄκραν αὐτοῦ εὐστοχίαν, τὴν μεγάλην ἔκτασιν τῆς βολῆς, τὴν εὐκολίαν τῆς γεμίσεως, τὴν ἐλαφρότητα τοῦ βάρους, καὶ τὴν τάσιν τῆς παραβολῆς ἀρμόζει ὑπὲρ πᾶν ἄλλο πρὸς πεζοῦς, ἢ ἰππεῖς πολεμοῦντας ἐν εἴδει προνομιευτῶν, καὶ ποτὲ μὲν ἐξ ἀνάγκης οἰκονομοῦντας τὰ πολεμικὰ ἐφόδια ὅπως διατηρήσῃ τὰ βοηθήματα τῆς ἀμύνης, ποτὲ δὲ ἀπειδῶς αὐτὰ διασκορπίζοντας, ὅταν ἀνθιστάμενοι ἀποκρούουσιν ἐφοδὸν αἰφνιδίαν ἀνωτέρων δυνάμεων. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ὄπλον τοῦτο οὐδόλως διήλθεν εἰσέτι τὴν δοκιμασίαν τοῦ πολέμου, οὔτε τολμῶμεν ἵνα γνωμοδοτήσωμεν, ἐὰν συμφέρῃ ἢ παραδοχὴ αὐτοῦ πρὸς γενικὴν χρῆσιν· οὐχ ἦτον ὅμως ὁμολογοῦμεν ὅτι ὁ ἐπινοητής αὐτοῦ ἐφύλαξε πραγματικῶς τοὺς κανόνας, ὅσοι καθ' ἡμᾶς φαίνονται ἀναγκαῖοι, ὅτε πρόκειται περὶ βελτιώσεως ἀγχεθόλων. Διότι ἀναντιρρήτως τὰ ὄπλα ταῦτα ἔχουσι χρεῖαν ἐφοδίων μὲν ὀλίγων, ὅπως φέρῃ πολλά αὐτῶν ὁ πεζός, εὐθυβολίας δὲ ἀκριβοῦς, ὅπως χρησιμεύῃ ἢ εὐφυῖα τοῦ πολεμιστοῦ, προσέτι δὲ καὶ βολῆς μακρᾶς, ὅπως ὁ ἀμυνόμενος ἀντέχῃ κατὰ τοῦ πυροβολικοῦ. Ἐκτὸς τούτων ἀπαιτεῖται καὶ δύναμις τοῦ ῥίμματος ἰκανὴ πρὸς διάρρηξιν πάσης πανοπλίας, καὶ τελευταῖον μεγάλη τάσις τῆς παραβολῆς πρὸς διατήρησιν τῆς εὐστοχίας, ὅταν συμβῇ μικρόν τι λάθος ὡς πρὸς τὴν ἀπόστασιν. Διὰ τὴν στενότητα ὅμως τῆς διαμέτρου τὸ ἐκ τῆς βολίδος τραῦμα γίνεταί ἐλαφρὸν, ὥστε οὐτ' ἐμποδίζεται παντελῶς ὁ ἰππεὺς, ἢ ὁ πεζός· ἀλλὰ καὶ ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ σωλήνος πληρουμένη ταχέως ἀκαθαρσίας ἐκ τῆς πυρίτιδος βλάπτει, ἢ δυσκολύνει τὴν πυροβόλησιν. Ἄν δὲ συμφέρῃ ἢ διατήρησις τῆς γεμίσεως ἐκ τοῦ στομίου διὰ τοῦ ὀβελοῦ, ἢ μᾶλλον ἢ παραδοχὴ ἄλλου τρόπου γεμίσεως ἐκ τοῦ πυθμένου, τοιοῦτος ζήτηματος ἢ λύσις ὑπάρχει ἔργον τῆς μελλούσης πείρας. Ἡμεῖς δὲ κατὰ τὰς αὐτὰς μὲν περιστάσεις ἀμφοτέρω τὰ εἶδη ταῦτα ἀντεξετάζοντες προτιμῶμεν τὸ δεύτερον, διὰ τὴν ἀπλότητα ὅμως καὶ στερότητα τῶν κατασκευαζομένων καθ' ἡμᾶς ὄπλων, καθῶς

καὶ τὴν διεξοδικὴν μέχρι τοῦδε ἐξίν τῆς καλῆς αὐτῶν χρήσεως, πιστεύομεν ὅτι ἴσως εἰς πολὺν ἐτι χρόνον ἐπικρατήσῃ τὸ πρῶτον.

Τὰ ἐπαλληλοβόλα, ἐφεύρημα τοῦ Ἀμερικανοῦ χιλιάρχου Colt, σύγκεινται ἐκ τῆς λαβῆς, εἴτε κώπης, τοῦ σωλήνος, τοῦ ἐμπυρέως, τμπανοῦ τινος φέροντος ἐξ πυριτιδοδόχης πλήρεις καὶ ἐναυσματικῆς (amorcées), γεμίζοντι καὶ κενοῦνται διὰ μιᾶς μόνης χειρὸς, πυροβολοῦσι δὲ ἐξάκις ἀλλεπαλλήλως. Ἐπειδὴ δὲ ὁ μὲν σωλὴν αὐτῶν ὑπάρχει χαρακτός, ἢ δὲ βολὴς κωνικὴ, ἐνεργοῦσιν εὐστόχως καὶ ἐντόνως μέχρις 100 μέτρων. Ὄθεν ἐξέχουσιν ὡς ὄπλον τοῦτε ἰππέως καὶ τοῦ πεζοῦ μαχομένου ποτὲ μονάδην.

Ἡ χρῆσις τοῦ ἐπαλληλοβόλου ἐξετάθη ταχέως πανταχοῦ τῆς Ἀμερικῆς. Μετεχειρίσθησαν δὲ αὐτὸ μάλιστα μοῖραί τινες φρουροῦται τῶν μεθορίων τὴν σειρὰν κατὰ τῶν αὐτοχθόνων, ἀλλὰ παρέλαδον καὶ οἱ ναυβάται ὡς φονικώτατον κατὰ τοὺς ἐπίπλους· ὥστε καθόλου εἰπεῖν ἀπὸ τοῦ Μεξικικοῦ μέχρι τοῦ Καναδά, ἐπὶ τῶν ὁρίων, ἢ τῶν νέων ἀποικισμάτων τὸ ὄπλον τοῦτο κυρίως ἐξασφαλίζει τὴν μὴ ἀρκούντως ὑπὸ τοῦ νόμου προστατευόμενον. Ὄθεν ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ πολέμου τῆς Ἀνατολῆς πολλοὶ καὶ ταξίχραιοι καὶ ἰδιῶται ἠγόρασαν τοιαῦτα ὄπλα πολλαχῶς ὑπὸ διαφόρων τεχνιτῶν μεταποιηθέντα ἐπὶ τὸ κρεῖττον.

Ἀναστρεφόμενοι νῦν εἰς τὰ ὅπως ἴδωμεν ἐπιτροχάδην τὴν πράσινον πρόοδον ἐντὸς τριάκοντα ἐτῶν γενομένην.

Ἄπανα ἡ τάξις τοῦ πεζικοῦ ἔφερεν ἐν τυφέκιον θεωρούμενον ὡς τύπον τῶν πολεμικῶν βοηθημάτων, διότι ἦτο στερεόν καὶ εὐχρηστον, ἀρμόδιον δὲ διαφερόντως ἐπὶ μικρῶν διαστημάτων· ἀλλὰ δι' αὐτοῦ ὀλίγον ὑπελείτο ἐκ τῆς εὐφυῖας, ἢ περὶ τὴν εὐθυβολίαν ἐπιτηδεύτητος αὐτοῦ ὁ στρατιώτης, ἐνώπιον δὲ τοῦ πυροβολικοῦ καὶ ἐντὸς βολῆς μυδραλίων ἦτο σχεδὸν ὡς ἀφωπλισμένος. Ἐκ μετρίων ὅμως τιμῶν μεταρρυθμίσεων, ἀποτελέσμενος μεγάλως σπουδῆς καὶ μακρᾶς πείρας, ἔλαβε βαθμηδὸν τὸ τυφέκιον ὅ,τι ἔλειπεν ἐτι, δηλ. τὴν ἐκτεταμένην τοῦ τηλεβόλου βολὴν, εὐστοχίαν δὲ αὐτοῦ πληροτέραν, πάντων τῶν ἄλλων διαμενόντων, οἷα ἦσαν πρότερον· ὅθεν ἐθριάμβευσαν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, καλῶς ἠρίστευσεν ἐπὶ τῶν γυμνασίων, ὥστε διαπορεῖται πῶς ἐκ στρατοῦ 400,000 ἀνδρῶν, ὧν αἱ 250,000 ὑπάρχουσι πεζοὶ, μόλις 50,000 φέρουσι καρβίνας, ἢ χαρακτὰ τυφέκια; (1).

(1) Ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχουσιν ὀπλισμένα δι' αὐτῶν τὰ 20 συντάγματα τῶν πεζῶν ἀκροβολιστῶν, τὸ πεζικὸν τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς, οἱ Ζουάβοι καὶ τὸ πεζικὸν τοῦ στόλου, οἱ δὲ τοῦ πυροβολικοῦ φέρουσι χαρακτὰ κοντοτύφεκα.

Ἄν καὶ ἡ ἀπάντησις πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπάρχη πολὺπλοῦτος, εἰπωμέν τινα περὶ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀναγνώστας.

Ἦκούσαμεν συχνάκις λεγόντων πολλῶν δοκίμων καὶ ἐμπείρων ἐνταυτῷ ταξιαρχῶν «Ὀλίγον χρησιμεύουσιν ὡς πρὸς τὴν πλάστιγγα τῆς μάχης αἱ βελτιώσεις τῶν ὄπλων, ὅπου λείπουσιν ἐκλεκτικῶς στρατιῶται, οὗτοι δὲ εὐρίσκονται πάντοτε ὀλίγιστοι ἐν τοῖς στρατοῖς. Ναί μὲν τὸ στρατιωτικὸν τυφέκιον ὑπάρχει ἀτελές, ἀλλ' ἀρκυῖ ὡς πρὸς τὴν προκειμένην χρῆσιν καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὑπὲρ αὐτῆς προωρισμένων. Ἐχε λόγους τινὰς λογάδων ὠπλισμένους διὰ καρτερίας, ἀναπλήρου πάντοτε πεφροντισμένους καὶ γυμναζέσασθαι αὐτοὺς, οὗτοι δὲ συγκρότησον καλὸν ἐλαφρὸν πεζικόν· ἀλλ' ἐκ τοῦ ὅλου συστήματος τῆς τάξεως ταύτης μὴ ἐλπίζε μεγάλα πράγματα, καθὼς μὴτ' ἐκ τῆς τελειοποιήσεως αὐτῆς τῶν ὄπλων. Δαπάνη χρόνου μακροῦ καὶ χρημάτων πολλῶν καὶ ἐπανάληψις δοκιμιῶν πρὸς ἐπίτευξιν τοιοῦτου σκοποῦ ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἀγνοοῦμεν τὸν πόλεμον καὶ τὴν φύσιν τῶν ἐργαζομένων αὐτὸν ἀνθρώπων. Φείδου ἄρα τοῦ χρόνου, πρὶν δέ τι ἐπιχειρήσῃς πρὸς μεταβολὴν ὀπλισμοῦ ἤδη ἀρχαίου καὶ δεδοκιμασμένου, περιμένε καὶ σπεῦδε βραδέως ὅπως μὴ ἀναστείλῃς οὐσιωδεστέρην τινὰ μεταρρυθμίσειν ἀποδειχθησομένην εἰς τὸ μέλλον, καθὼς συνέβη ὅτε μέρος τῶν στρατιωτικῶν τυφεκίων ἠλλοιώθησαν τοιοῦτοτρόπως, ὥστε παρ' ὀλίγον οὔτε χαράξεις ἦσαν πλέον ἐπιδεικτικά. »

Λυπούμεθα λέγοντες ὅτι οὐδόλως ἀποδεχόμεθα τοιαύτην γνώμην νομιζόμεν μάλιστα ὅτι κατὰ τοῦτο συμφωνοῦσι καὶ ἄλλοι μεθ' ἡμῶν. Ἡ ἐκτεθειμένη τῶντι δόξα αὕτη στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀκολούθου προτάσεως κυρίως. Τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν τοῦ πεζικοῦ στερεῖται τῆς ἀναγκαίας εὐρυίας ὅπως ὠφελήθῃ ἐκ τῆς μακροβόλου καὶ εὐστόχου καρβίνας. Ἀλλὰ καθ' ἡμᾶς τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀγωγῆς καὶ ἀσκήσεως τοῦ στρατιώτου. Εὐρίσκουμεν τῶντι ἐξαιρετοὺς μηχανικοὺς στρατιώτας καὶ ἵππεῖς καὶ ἀκροβολιστάς. Ἀλλ' ὅμως οἱ συνιστῶντες τὰς τάξεις αὐτῶν ἄνδρες προσλαμβάνονται ἐξεταζομένων τῶν φυσικῶν μόνον δυνάμεων. Ὅσοι ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν τῆς διατριβῆς ταύτης γνωρίζουσι τὴν ξιφομαχίαν (τὸν διαξίφισμὸν) καὶ τὴν ἱππικὴν ὁμολογοῦσιν ἴσως ὅτι δυσκολώτερον γίνεται τις ἐπιτήδειος κατὰ τι τῶν γυμνασιῶν τούτων, ἢ κατὰ τὴν μετρίαν χρῆσιν τῆς καρβίνας ἐπὶ πάσης ἀπροστάσεως. Ἀλλὰ διατηροῦνται ἤδη ἐν Γαλλίᾳ 50,000 ἵππεῖς ἀρκούντως εὐμαθεῖς, εὐρίσκειται δὲ καὶ καθ' ἕκαστον τῶν συνταγμάτων τοῦ στρατοῦ ἀριθμὸς τις ἄλλων εὐδοκίμως ξιφομαχούντων, ὥστε ἐάν στερῶνται ἐκτενεστέρως ἐπιδεξιότητος οἱ πολεμικοὶ ἡμῶν περὶ τὸ πυροβολεῖν, τοῦτο προέρχεται ἐκ δύο αἰτιῶν· διότι πρῶ-

τον μὲν τὸ στρατιωτικὸν αὐτῶν ὄπλων ἐλλείπεται τῆς δευτέρας ἀκρεβείας, δεύτερον δὲ μόνον 50 φυσίγγια κατ' ἔτος καταναλίσκουσι γυμναζόμενοι (1) δηλ. μόλις τὸ δεκατημόριον τοῦ ἀναγκαίου ποσοῦ ὅπως ἀναδειχθῇ ἕκαστος λόγου ὁπωσοῦν ἀξίος πυροβολητής. Ἐάν ὁμοίως ἀνά χειρᾶς ὄπλον ἄλλο ἀκριβέστερον, ἢ δὲ περὶ τὴν εὐθυβολίαν ἀξιώτης θεωρηθῇ ὡς εἰς τῶν οὐσιωδῶν χαρακτῆρων τοῦ πεζοῦ, νομίζομεν ὅτι τότε οἱ στρατιῶται ἡμῶν ἐξουσι τὴν ἀπαιτουμένην εὐρυίαν πρὸς κατ' ἄλληλον μεταχειρισμὸν τοῦ ὄπλου.

Γίνεται πολὺς λόγος ἀπὸ τινος περὶ ἐπιμελοῦς συγκροτήσεως ἐλαφροῦ πεζικοῦ εἰδικοῦ φέροντος καὶ ἰδιαίτερον τινα ὀπλισμὸν. Πιστεύομεν τοῦτο, ἂν πρόκηται περὶ βαρυτέρας καὶ δυσχρηστοτέρας πρὸς κατόρθωσιν καὶ ἐφοδίασιν ἐξοπλίσεως, ἢ τῆς τῶν ἄλλων στρατευμάτων· ἀλλ' ἐξωπλισμένου νῦν ὁμοίως παντός τοῦ πεζικοῦ πρὸς ἡμῖν, διὰ δὲ προσθήκης 5 φράγκων κατὰ τυφέκιον (2) ἐφοπλιζομένων ὁμοίως πάντων τῶν σωμάτων αὐτοῦ, ὅπως κατασταθῶσι πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν ἀρμόδια, ἢ ἐκλογή τοῦ συμφέροντος πρόκειται εὐδής. Πρόσθετε δὲ ὅτι καὶ ἂν ἅπαν τὸ πλῆθος τοῦ πεζικοῦ ὑποτεθῇ ἀνίκανον, ὅπως ὠφελήθῃ ἀποχρόντως ἐκ τῶν ὄπλων αὐτοῦ, ὑπάρχουσιν ὅμως ἐν τῷ μεταξύ πάμπολλοὶ ἄνδρες νοσημονόστατοι. Οὕτω θεωροῦμεν ὡς ἐπιλέκτους πάντας σχεδὸν τοὺς ὑπαξιωματικούς καὶ τοὺς δεκανεῖς 14 κατὰ λόχον (3). Ἡ καρβίνα ὑπ' αὐτῶν διαχειριζομένη ἔχει ἅπασαν αὐτῆς τὴν δύναμιν, τολμῶμεν δὲ εἰπεῖν ὅτι ἐπὶ τῆς πυροβολήσεως πέραν τῶν 400 μέτρων, οἱ 14 οὗτοι ἄνδρες ἴσως βλάψωσι πολὺ μᾶλλον τὸν ἐχθρὸν, ἢ ὅλος ὁ λόχος τὸ κοινὸν φέρον ὄπλον.

Νομίζομεν οὖν ἐν γένει ὅτι ὀφείλομεν ἵνα χαράξωμεν πάντα τὰ τυφέκια τοῦ στρατοῦ καὶ ὅσον τάχιστα, ἅμα δηλ. βεβαιωθῶμεν ἐξ ὀρθῶν πειραμάτων ὅτι ὠφελούμεθα πλεοῦστον οὕτω μεταποιουμένου τοῦ ὄπλου. Ἐάν δὲ τις ζητῇ παρ' ἡμῶν καὶ ὀριστικώτεραν γνώμην,

(1) Ἐκαστος στρατιώτης λαμβάνει πρὸς ἐκπαίδευσιν αὐτοῦ 30 καψύλια, 60 φυσίγγια ἄνευ βολίδος ὅπως ἐξασηθῇ περὶ τὴν καθ' ἑμάδα καὶ τάγματα καὶ διασχίτας πυροβολήσας, 50 δὲ καψύλλια μετὰ βολίδων ὑπὲρ τῆς σκοπευτικῆς, ἢ σκοποβολίας.

(2) Ἡ χάραξις μόλις ἀπαιτεῖ 30 λεπτά, ἢ ἕκατοστὰ τοῦ φράγκου δαπάνην κατὰ τυφέκιον· ὁ δὲ σκοπογνώμων κανονίζων τὴν κατὰ διαφῆρους ἀποστάσεις πυροβολῆσιν τιμᾶται 3 φράγκων (Σκοπογνώμονα εὐλήπτως καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν γλώσσης εἵπαμεν τῶν Γάλλων τὸ hausse· διότι ἀλέγομεν ὑψόμετρον, ἢ λέξις ἦτο ἄριστος καὶ γενικὴ, τοῦτέστιν ἔμμεν ζητούμενον τίνος πράγματος ἦτο ὑψόμετρον, ἢ καὶ ὑψομέτρον. Σ. Μ.)

(3) 8 δεκανεῖς, 4 λοχίαν, 1 ἐπιλοχίαν καὶ 1 σιτιστήν.

λέγομεν ὅτι ἐντὸς 6 μηνῶν, ἢ καὶ ἔτι ταχύτερον ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν πρωτίστων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ συγκροτούμενη καὶ λαμβάνουσα πάσας τὰς ἀναγκαίας ἀποδείξεις τοῦ ἐν Vincennes σκοπιτικοῦ σχολείου συμφέρει ἵνα ἐκφράσῃ τι φρονεῖ περὶ τῶν γινομένων ἤδη ἐφευρέσεων, δοκιμάζουσα δὲ καὶ ἄλλας προσδιορίσῃ τὰ προσδοκώμενα ἐκ τοῦ χαρακτοῦ ὄπλου ἀποτελέσματα. (1) Οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐμπειρῶν εὐρίσκει παράδοξον τὸ λεγόμενον, γνωρίζων ὅτι ἐκ τοῦ βάρους καὶ τῆς παλινδρομίας τοῦ ὄπλου λαμβάνουσι τὸ γάμισμα καὶ ἡ ὀλκὴ τῶν βίμβων (βολίδων) ἠρισμένην τινα δύναμιν ἀνυπέρβατον, καὶ ὅτι πολλὰ πειράματα ἤδη ἐγένοντο ἐντὸς τοῦ ἔριζοντος τῶν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς ἐκτελεσθησομένων.

Ἴσως ἡ φρόνησις παραγγέλλει ὑπομονὴν, πρὶν ἐπιχειρήσωμεν τοσοῦτον σπουδαίας μεταβολάς, ὅποια ἡ ἀφορώσα ὄλον τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ στρατοῦ. Ἀλλ' ὑπάρχει οὐχ ἥττον ἔργον συνέσεως προνοητικῆς καὶ ἡ ἐγκαιριὸς αὐτῶν ἐκτελέσεις. Ἐὰν μὴ προλάβωμεν τοὺς γείτονας ἡμῶν κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς προόδου προπορευόμενοι, συμφέρει τούλαχιστον ἵνα συμβαδίσωμεν μετ' αὐτῶν· διότι φοβούμεαι μήπως προτεροῦντες ὡς πρὸς τὴν ἐπινόησιν τῶν βελτιώσεων, καθυστερήσωμεν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν καὶ πραγματοποιήσιν. Οἱ σύμμαχοι ἡμῶν Ἄγγλοι (κατὰ τοῦτο εἰλικρινῶς συγχαίρομεν) ἐφώπλισαν ὄλον αὐτῶν τὸ πεζικὸν δι' ἐξαιρέτων караβίνων, προπαρεσκευάσαν δὲ ἤδη πάμπολλα ἑκατομύρια καὶ φυσίγγιον. Ἡ Πρωσσία ἔχει καὶ αὐτὴ πολλὰς караβίνας βελονοφόρους ἐπικινδυνωτάτας διὰ τὴν ἄκραν ταχύτητα τῆς βολῆς. Ἄπας ὁ ὁμοσπονδικὸς τῆς Γερμανίας στρατὸς λαμβάνει ἐντὸς ὀλίγου τὸ χαρακτὸν τυφέκιον, τὸ δὲ ἱππικὸν μεταχειρίζεται ἀπὸ τινος ὀγκώδους караβίνας χαρακτὸς διαμέτρου καὶ ὀλκῆς ὅπως ἐξαιρετικῆς, συρομένης δὲ ὑπὸ ἡμιόνων. Ἀλλὰ καὶ ὁ Αὐστριακὸς στρατὸς σύμπας δέχεται ὅσον οὕτω τὸ χαρακτὸν ὄπλον. Διὰ τοῦτο ἐπιθυμοῦμεν ἵνα καὶ οἱ στρατιῶται ἡμῶν ὀπλισθῶσιν ὁμοίως. Πολλοὶ βελβίως ἐκ τῶν λαῶν τῆς Γαλλίας στεροῦνται τῆς ἀναγκαίας ὑπομονῆς τοῦ στρατιώτου πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν πυροβολήσεων κατὰ τὴν ζέειν τῆς μάχης, ἀλλ' ἐπικυροῦσιν ἀναμφιβόλως τὸ ἐλάττωμα τοῦτο

(1) Ἴσως τις εἴπῃ ἀπαντῶν ὅτι ὑπάρχει ἤδη ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς εὐθυβολίας ἢ λεγομένη τοῦ Vincennes, καὶ περιττὴ φαίνεται ἡ σύστασις ἐτέρας. Οὐδεὶς μᾶλλον ἡμῶν κρίνει τὴν ἀρμοδιότητα τῆς προκειμένης ἐπιτροπῆς, οὐτ' ἀναγνωρίζει πλείοτερον τὰ πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρετήματα. Ἀλλὰ βεβαρῶμεν ἤδη αὕτη ὑπὸ πλείστων φροντίδων· μάλιστα ἔχει ὀλίγας ὥρας πρὸς ἐξερεύνησιν τοῦ προτεινομένου θέματος ἱκανοῦ ὅπως ἐνασχολήσῃ ὄλον τὸν χρόνον ἐπιτροπῆς τοῦτο καὶ μόνον ἐχοῦσης ἔργον.

ὑπερέχοντες κατὰ τὴν ἀναγκαίαν ἀγγίνοιαν πρὸς διαχειρισμὸν παντὸς βελτιωθέντος ὄπλου καὶ ἐπὶ τῆς ἐκ τοῦ συστάδιν μάχης, ἢ εὐκολύνει διαφερόντως ἡ χρῆσις τῆς караβίνας.

Τὶ μέλλει ἀρὰ γε συμβῆναι ὡς πρὸς τὴν τύχην τῶν διαφορῶν τῆς Εὐρώπης ἐπικρασιῶν ἐκ τῆς γενικῆς τοῦ ὄπλου τούτου παραδοχῆς; Ἄλλοι ἐμπειρότεροι ἡμῶν ἴσως λύσωσι τὸ ζήτημα τοῦτο· ἀλλὰ προβλέπομεν καὶ ἡμεῖς εὐκόλως τινὰ παρακολουθήματα τῆς μεταβολῆς ταύτης, ὅθεν καὶ θαρρόντως αὐτὰ ἐνταῦθα ὑποδεικνύομεν.

Ἴσως πρῶτον πάντων τὸ πεζικὸν ἀναλάβῃ πλειοτέραν ἀξίαν τῆς μέχρι τοῦδε ὡς ἔχον τὸ πλεονέκτημα τοῦ πυροβολεῖν τόσῳ εὐστόχως καὶ μακρῶν, ὅσῳ τὸ πυροβολικὸν, κατὰ σκοποῦ πολὺ πλεονεκτήστερον (1). Ἡ ἐνέργεια τοῦ ἱππικοῦ ἴσως κατασταθῇ σχεδὸν ἀδύνατος κατὰ πεζικοῦ μετρημένου ἀκλονήτως καὶ ἀμεταστρεπτῆ διὰ τὴν ὑπερβολικὴν ἀπόστασιν τῆς ἐξορμήσεως τῶν ἱππέων ὅπως μὴ πάθωσι πολὺ ἐκ τοῦ συνεχοῦς κεραυνοῦ τῶν πεζῶν, ἡ δὲ ὑπηρεσία τοῦ προσκόπου, τοῦ προνομιευτοῦ καὶ τοῦ λαφυραγωγοῦ ἴσως ἀποβῇ ἀσυγκρίτως ἐπικινδυνωτέρα ὡς πρὸς τὸ ἱππικὸν παρ' ὅσον σήμερον.

Ἡ πορεία διὰ μέσης ἐπαναστάτου χώρος καὶ μεταξύ χωρικῶν φερόντων караβίνας, βοηθημένων δὲ, ἢ καὶ διευθυνομένων ὑπὸ τακτικοῦ τινος στρατοῦ, ἴσως καταστήσῃ ἀδύνατος καὶ αὕτη· διότι τὸ πυροβολικὸν καὶ τὸ ἱππικὸν κινούμενα, καθὼς καὶ ἡ ἐφοδιοπομπία, ὑπόκεινται τότε ἀδιακόποις πυροβολήσεσι κατὰ πάσας τὰς ἀρμολίας πρὸς ἀμυναν περιστάσεις δηλ. τὴν διάβασιν τῶν δασῶν, τῶν αὐλώνων (στενῶν) καὶ τῶν αὐτοσχεδῶς ὠχυρωμένων χωρίων. Τοιοῦτου δ' ὄντος τοῦ πολέμου, ὁ μὴ φέρων ἄλλο παρὰ τὸ ὄπλον καὶ τὰ ἐφόδια αὐτοῦ χωρικός, ὡς γνωρίζων τὸν τόπον, πυροβολεῖ εὐκόλως κατὰ πεζικοῦ, καθ' οὗ οὐδὲ ὅπως ἀνίσταται ἐν παρατάξει. Διὰ τοῦτο ἐλαττωμένου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἱππέων καὶ τῶν πυροβολιστῶν, ἴσως καταβληθῇ συντονωτέρα ἐπιμέλεια περὶ τὴν συγκρότησιν τῶν τάξεων τούτων, γινομένων δεκτῶν ἐκείνων μόνων, ὅσοι διατρέπουσι κατὰ τὴν ἀνδρίαν, ἀριστεῦσι δὲ περὶ τὰς ἀσκήσεις ἔχοντες προσέτι καὶ ἱππους ἐξαιρέτους. Ἴσως δὲ λάβῃ χαρακτὰ ὄπλα καὶ ὀλόκληρον τὸ ἐλαφρὸν ἱππικὸν. Ἴσως τέλος μόνον τοῦτο ὑπάρξῃ. Τοιοῦτοτρό-

(1) Εἰς μόνος ἀκροβολιστῆς εὐκόλως ἐπιπροσθούμενος πυροβολεῖ κατὰ τηλεβόλου πεζικοῦ ὑπηρετουμένου ὑπὸ ζυγάστρου πολεμοφοδίων καὶ τῶν ὀδηγῶν δηλ. 48 ἀνδρῶν, 12 ἵππων, ἢ καὶ κατὰ τηλεβόλου ἱππικοῦ συρομένου ὑπὸ 10 ἵππων πλειοτέρων· ἀλλὰ τὸ μὲν φυσίγγιον τιμᾶται δέκα ἑκατοστίων τοῦ φράγκου, τὸ δὲ βίμβω τοῦ τηλεβόλου 5 φράγκων, ἢ καὶ πλεονεκτήστερον.

πως ἢ ἐλάττωσις τοῦ πλήθους τῶν τοσοῦτω πολυδαπάνων τούτων τάξεων ἴσως ἐπιφέρῃ καὶ τὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ, ἐπιθυμουμένην ὡς ἀναγκαίαν ὑπὸ πασῶν τῶν δυνάμεων τῆς Εὐρώπης.

Ἴσως ὁ ἐπιθετικὸς πόλεμος κατὰ τῶν μεγάλων ἐπικρατειῶν, ἧ καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν μικρῶν ὡς βοηθημένων ὑπὸ ἐπικαίρων (βέτερον) ἐρυσμάτων φυσικῶν, ἧ φρουρίων γενήσεται μετὰ ὑπερόγκου δαπάνης ἀναγκαιζόμενος πιθανότατα ὑπὸ τῆς ἀθρόας τῶν λαῶν στρατολογίας, ἐὰν αἱ Κυβερνήσεις μὴ φοβῶνται τὸν ἐφοπλισμὸν καὶ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ πλήθους πρὸς τὴν διαχείρισιν τῆς καραβίνης. Ἄν δὲ συμβῆ τὸναντίον, οἱ παγγενεῖς οὗτοι συναγυρμοὶ οὐδ' ὅλως ἀντιστήσονται πρὸς τὴν ἀνωτέραν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ. Ἐκ τούτου ἴσως ἀναγκασθῶσιν αἱ Κυβερνήσεις τῆς Εὐρώπης ἵνα διαμερίσωσιν εἰς δύο τὰς στρατιωτικὰς αὐτῶν δυνάμεις, διατηροῦσαι ἐνθεν μὲν μικρὸν τινα στρατὸν διαρκῆ καὶ ἐξησκημένον, ἐνθεν δὲ πολυάριθμον ἐφεδρείαν ἐνοπλον προωρισμένην εἰς συμπλήρωσιν τῶν χασμάτων αὐτοῦ ἐν καιρῷ πολέμων καὶ καλῶς γινώσκουσαν τὰ τῆς σκοποβολῆς πάντα, ὅπως χρησιμεύσῃ κατὰ τὴν ἀμυναν καταβάλλουσα δι' ἀκαταπαύστων, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀφανῶν πυροβολήσεων τὰς τάξεις τοῦ ἐχθροῦ. Ὡς πρὸς τὴν ἡμετέραν δὲ χώραν τολμῶμεν εἰπεῖν ὅτι ἂν ὑποθάλλῃ ἡ ἐξουσία τὴν πρὸς τὰ ὅπλα ἐμφυτον κλίσιν τοῦ ἔθνους, οὐδὲν εὐκολώτερον τοῦ καταστήσαι ἐν Γαλλίᾳ φυτωρίαν (τρόπον τινὰ) εὐστόχων τυφεκιστῶν, μηδενὸς ἀπασχολουμένου ἐκ τῶν συνήθων αὐτοῦ ἔργων καὶ διὰ μικροτάτης τοῦ δημοσίου ταμειαίας δαπάνης.

Τέλος θεωροῦντες καὶ ἀπὸ σκοπίας ὑψηλοτέρας τὴν ἐπιβρόχον τῶν γενομένων βελτιώσεων, νομίζομεν ὅτι δι' ὅπλων τοιούτων ἐγχειριζομένων ὀλίγοις τισιν ἀνθρώποις ἐξησκημένοις δεσποτικῆ ἀρχῇ δύναται καταδυναστεύειν καὶ περιστέλλειν πολὺ μᾶλλον, ἢ πρότερον δυστυχεῖς λαοῦ. Κυρίως ὅμως οἱ ἐλεύθεροι καὶ γενναῖοι λαοὶ πραγματικῶς μέλλουσιν ἵν' ὠφεληθῶσι, καθόσον μόνον αὐτῶν ὁ γενικὸς ὀπλισμὸς οὐδεμίαν ὑποψίαν διεγείρῃ ὡς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Ἄν ἦτο δὲ καὶ παραδειγμάτων ἀνάγκη, εἴχομεν πρόχειρα τὰ ὀνόματα τριῶν λαῶν, οἵτινες ὑπὲρ πάντας ἄλλους ἐξόχως ἐμπρέπουσι κατὰ τὴν χρῆσιν τῆς καραβίνης δηλ. οἱ Ἑλβετοὶ καὶ οἱ Βόρειοι Ἀμερικανοί, ἔθνη διαφερόντως γενναῖα καὶ φιλελεύθερα, ἔπειτα δὲ οἱ Τυρόλιοι, ἔκπαλαι πιστοὶ πρὸς τὴν κυβέρνησιν αὐτῶν διατελέσαντες.

Εὐχόμεθα μὲν ὅπως εὐρεθῆ ἔχον τὸ ἄρθρον τοῦτο πᾶσαν τὴν ἐνδεχομένην τάξιν καὶ σαφηνεῖαν πρὸς τέρψιν καὶ ὠφέλειαν τῶν ἀναγνωστῶν εὐρισκότων πολλὰ πράγματα δι' ὀλίγων λέξεων

ἐκτεθειμένῃ· ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἄλλου μάλιστα ἐπιθυμοῦμεν ὅπως μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ συλλάβωσι καὶ αὐτοὶ, ὡς καὶ ἡμεῖς, τὴν αὐτὴν ἰδέαν περὶ τοῦ χαρακτοῦ τυφεκίου, ἣν ἐξέφρασεν ὁ περικλητὸς στρατηγὸς Paixhans (1).

α Οὗτω τὸ νέον τοῦτο ὄπλον, ἐφεύρεμα Γαλλικόν, οὐ μόνον πρὸς τὴν Γαλλίαν ἀποδύσεται ὠφέλιμον, ἀλλ' ἐνισχύσει τὸν μὲν ἀμυνόμενον κατὰ τοῦ ἐπιτιθεμένου, τὸν δὲ ἀδύνατον κατὰ τοῦ δυνατοῦ, ὑπερασπιζόμενον τὴν δικαίαν ἀνεξαρτησίαν, τὴν εἰρήνην καὶ τὰ προσφιλέστατα συμφέροντα πάντων τῶν ἐθνῶν, ὡς τούτου μόνου πᾶσαν ἀληθῆ πρόδοον χαρακτηρίζοντος.

L. MARÉS

(Spectateur MILITAIRE).

Συνοπτικὴ ἐκθεσις τῆς ἐν ἐκστρατεία χρήσεως τοῦ πυροβολικοῦ.

Ἀπὸ τῆς εἰρήνης τῶν 1815 ἅπαντα τὰ Εὐρωπαϊκὰ κράτη τείνουσιν ὅπως εἰσαγάγωσιν εἰς τὰ διάφορα στοιχεῖα τῶν στρατῶν αὐτῶν τὰς τελειοποιήσεις, ἃς ἀπαιτοῦσιν ἢ τε πρόδοος τῶν φώτων καὶ ἡ τοσοῦτον βαρυτίμως ἀποκτηθεῖσα πείρα τῶν πολέμων τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως καὶ αὐτοκρατορίας· ἰδίως δὲ κατέστησαν τὸ πυροβολικὸν ὡς ἀντικείμενον τῆς μερίμνης αὐτῶν· πάμπολλα δὲ χρήματα ἀφιέρωσαν πρὸς αὐξήσιν καὶ βελτίωσιν τοῦ ὕλικου ὄπλου τούτου, ὅπερ ὑποτιθέασεν ἤδη κεκλημένον ἵνα λάτῃ μέγιστον καὶ λίαν ἐνεργητικὴν μέρος κατὰ τοὺς ἐνδεχομένους πολέμους.

Ἡ τελευταία αὕτη γνώμη ἐστὶ βᾶσιμος;

Τὸ πυροβολικὸν μέλλει ἵνα ἔχῃ πραγματικῶς τὴν, ἴσως δωρεάν, ὑποτιθεμένην αὐτῷ ἐπιβρόχον; ἐρώτησις σπουδαία, ἀξία ἐρεύνης καὶ συζητήσεως παρὰ πᾶσι τοῖς ἱκανοῖς. Οὐδ' ὅλως προτιθέμενοι τὴν λύσιν αὐτῆς περιορισθησόμεθα μόνον ὅπως παραστήσωμεν ἐν ὀλίγοις τὴν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς χρῆσιν τοῦ πυροβολικοῦ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

(1) Constitution militaire de la France.

Ἡ ἐφευρέσις τῶν μηχανῶν τοῦ πολέμου, ἡ κατὰ τὴν προσβολὴν καὶ ὑπεράσπισιν τῶν φρουρίων, ὡς καὶ ἡ κατὰ τὰς μάχας εἰσαγωγὴ αὐτῶν, ἐγένετο ἀφορμὴ συγκροτήσεως σώματος ἰδίως ἐπιφορτισμένου τὴν διεύθυνσιν τῆς τε κατασκευῆς καὶ τῆς χρήσεως τῶν μηχανῶν τούτων.

Τὸ καθήκον τοῦτο, ἀπαιτοῦν εὐφυΐαν καὶ ἐκπαίδευσιν ἐκ τῶν μὴ τυχαίων, καθ' ἣν ἐποχὴν τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν μόλις ὑπ' αὐτῶν τῶν σοφῶν ἐγινώσκοντο, ἀναγκαστικῶς ἐνεπιστεύετο ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς εἰς ἀνδρας ἐκλεκτούς.

Ἐπὶ Ῥωμαίων ἤδη οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Λεγεῶνος τῶν πολεμικῶν μηχανῶν ἀφωμοιοῦντο πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ ἵππικοῦ, οἵτινες ἀνήκον εἰς πατρικίων ὀικογενείας, ἀπήλαυον δὲ μεγίστης ἐφ' ὅλον τὸ κράτος ὑπολήψεως.

Τὸ σῶμα τοῦ πυροβολικοῦ, διαδεχθὲν κατὰ τὸν 13ον αἰῶνα τὸ σῶμα τῶν πολεμικῶν μηχανῶν, ἐστερεῖτο ἐπὶ πολὺ στρατοῦ μόνιμου διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ, στρατολογουμένων μόνον ἐν ὥρᾳ πολέμου, ἀπανταχοῦ τῆς γῆς, ἀνδρῶν κατεχόντων γνῶσεις τῶν μηχανικῶν τεχνῶν. Ἀπὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς πυρίτιδος οἱ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ἀφιερούμενοι ἄνδρες ἔλαβον τὸ ὄνομα πυροβολητῶν (Canonniers) ἢ πυροτεχνίται (artificiers) καθόσον ὑπηρετοῦν τὰ πυροβόλα, ἢ ἠερολοῦντο περὶ τὴν κατασκευὴν τῶν πυροτεχνημάτων καὶ τὰ καμπύλα πυρὰ (tir à feux courbes). Οἱ στρατιωτικοὶ οὗτοι ἀριστοτέχναι δείξαντες ἐμπράκτως τὴν ἰκανότητά αὐτῶν ἐλάβαν ἀποδεικτικόν, ἢ δίπλωμα, δι' οὗ ἠδύνατο ἵνα προσφέρωσι τὰς ὑπηρεσίας αὐτῶν εἰς ἅπαντα τὰ κράτη ἐν ὥρᾳ πολέμου τυγχάνοντα.

Οἱ ἰκανοὶ πυροβοληταὶ ἀνεζητοῦντο σπουδαίως, διεύθυνον δὲ τὴν διαχείρισιν τῶν κανονίων, ἐνεργοῦντες ὑπηρεσίας ἀναλόγους τῶν τὴν σήμερον πληρουμένων ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν. Ἀργότερα ἀντικατεστάθησαν οἱ κοσμοπολίται οὗτοι πυροβοληταὶ διὰ λόγων (Compagnies) ἀρχηγῶν πυροβόλων (maitres canonniers) ἀπολυομένων κατὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς εἰρήνης.

Οἱ ἀξιωματικοὶ, οἵτινες διώκουν καὶ διεύθυνον τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πυροβολικοῦ, διετηροῦντο ἐν ὥρᾳ εἰρήνης, ὡς καὶ ἐν ὥρᾳ πολέμου· ἐπειδὴ δὲ τὰ καθήκοντα αὐτῶν οὐδεμίαν εἶχον ἀναλογίαν πρὸς τὰ τῶν ἑτέρων στρατιωτικῶν βαθμῶν, ἔλαβον, ὡς εἰκὸς, καὶ διαφόρους ἐπωνυμίας. Μὴ συγκαταττόμενοι σὺν τοῖς ἄλλοις ὕπλοις οὐδέποτε καὶ ἐπ' οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἠδύνατο ἵνα διοικήσωσιν αὐτὰ, διὸ καὶ ἀπεκλείοντο τῆς διοικήσεως τῶν πολιορκουμένων φρουρίων. Τὴν σήμερον δὲ, καί τοι μὴ ὑπαρχόντων τῶν αὐτῶν αἰτιῶν, διετηρήθη ὅμως

ἡ συνήθεια αὕτη· ὅτω κατὰ παράλογον ἀντιθέσιν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τοῦ μηχανικοῦ, οἵτινες μόνοι εἰσὶν οἱ εἰδικὴν σπουδὴν ποιοῦντες τῶν κανονίων τῆς τε προσβολῆς καὶ τῆς ὑπεράσψεως τῶν φρουρίων, ἀποκλείονται ἄχρις ὥρας ἐν Γαλλίᾳ τῆς διοικήσεως αὐτῶν (1).

Τὰ πυροβόλα ἐλογίσθησαν ἐν Εὐρώπῃ ὡς μέρος τῶν πολεμικῶν μηχανῶν πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ 14ου αἰῶνος, ὅτε καὶ κατετάκτοντο μεταξὺ αὐτῶν ἐν ὥρᾳ μάχης· ἐπὶ πολλῶν δὲ χρόνων ἐνομίζετο ὅτι τὰ πυροβόλα ἔφερον πλείονα ἀποτελέσματα, ἐφόσον ἡ ὁλὴ αὐτῶν (2) ἦτο μεγαλύτερα· διὸ καὶ ἐγένετο σχεδὸν ἀπόλυτος χρῆσις τῶν πυροβόλων τῶν ἐπικληθέντων τερατωδῶν (monstres). Ἀλλὰ τὸ δύσκολον τῆς μεταφορᾶς τῶν βαρειῶν τούτων μηχανῶν, αἵτινες μόλις κατώρθουν ἵνα πυροβολήσωσι βολὰς τινὰς ἐφ' ὅλης μιᾶς ἡμέρας, οὐδόλως συνεχῶρει τὴν χρῆσιν αὐτῶν κατὰ τὰς μάχας τοῦ πεδίου· διὸ καὶ ἐπὶ δύο σχεδὸν αἰῶνας ἐγένετο ἡ τούτων χρῆσις μόνον κατὰ τὴν ὑπεράσπισιν καὶ τὴν προσβολὴν τῶν φρουρίων.

Ἐν τούτοις ἱστορικοὶ ἀπέδωσαν τὴν εἰς Κρέσου (Grécy) τῷ 1346 ἦσαν τῶν Γάλλων εἰς τὰ ἀποτελέσματα ἐλαφρῶν τινῶν πυροβόλων, ἐν καιρῷ ὑπὸ τῶν Ἄγγλων ἀνακλυφθέντων. Συγγνωστὸν τὸ ἀμφιβάλλειν ἐπὶ τοῦ προκειμένου καθότι οὐδαμοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν αἰῶνα, ἢ καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐπελθόντος, εἰρίσκειται θετικόν τι περὶ τῆς ἐν τῷ πεδίῳ χρήσεως τῶν κανονίων. Ἐάν λοιπὴν ἐλαφρά τινα πυροβόλα ἀπέκτων εἰς Κρέσου τὸ ἐν λόγῳ θαυμάσιον ἀποτέλεσμα, ἀναμφιλέκτως ἐμελλομεν νὰ ἴδωμεν μετὰ ταῦτα κανόνια καθ' ἀπάσας τὰς ἐπισήμους μάχας· ἄλλως κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην αἰπολήψεις τοῦ ἵπποτισμοῦ τὰ μέγιστα ἀνθίστανται κατὰ τῆς ἐν ὥρᾳ μάχης χρήσεως τοῦ κανονίου, ὅπερ ἐθεωρεῖτο τότε ἄπιστον (3). Αὐτὸ τοῦτό ἐστι βεβαίως ἐκ τῶν πρωτίστων αἰτιῶν τῆς βραδείας εἰσαγωγῆς τοῦ πυροβολικοῦ εἰς τοὺς ἐν ἐκστρατείᾳ στρατοῦς.

Δουδοβίκος ὁ ἐνδέκατος παρίσταται ἐν τῇ Γαλλίᾳ ὁ πρῶτος ἀρχηγὸν, ὁ σπουδαίως καταγινόμενος περὶ τὸ πυροβολικόν, καθόσον ἐμι-

(1) Ἡ τυχαία καὶ ἀντιπολιτεύτως ἕνεκεν ἐν ἐνεργείᾳ διάταξις αὐτῆ τοῦ γαλλικοῦ κανονισμοῦ ἐθεωρήθη παρ' ἡμῶν ὑπὸ τινῶν, ἀλύθητος πρὸς τὸ μεγαλεῖο τοῦ στρατοῦ ἄγουσα ὁδός· διὸ καὶ τὰ μέγιστα ἠρεθίσθησαν διορισθέντος πέρυσιν τοῦ καλοῦ κέγιθου ταγματάρχου τοῦ πυροβολικοῦ Κ. Σ. Λυκούδη, ὡς φρουράρχου Χαλκίδος. Καλὸν ἵνα ἐνωσῶμεν ὅτι εἰς τὴν πατριδα ἡμῶν εἰσάγωμεν.
B. I. B.

(2) Ἐνωσὶ τὴν διάμετρον ὁ μεταφραστὴς, καθότι τοῦτο ἐπεκράτησε μᾶλλον τοῦδε· ἀλλὰ κυρίως ὁ λ κ ἢ λέγεται τὸ βῆρος τῶν βλημάτων, κατ' ἀναλογίαν δ' αὐτῆς αὐξάνει συνήθως καὶ ἡ διάμετρος.
Σ. τοῦ Ἐκδ.

(3) Ἐνωσῶμεν ὅτω τὸ κανόνιον οἱ ἵπποται γὰθ φρονέον αὐτοὺς μακρόθεν καὶ ἀφανῆς τυγχάνου.
B. I. B.

μήθη τὸν δόικα τῆς Βουργουνδίας, Κάρολον τὸν Τολμηρὸν, ἰσχυρὸν καὶ ἐπικίνδυνον ὑποτελῆ αὐτοῦ, ὅστις μεγάλως ἔχαιρε δεικνύων μεθ' ἑπερηφανείας τὸ πλῆθος τῶν εἰς τὸ ὄπλοστάσιον αὐτοῦ πυροβόλων ἅτινα ἐπωνόμαζε καὶ κλειδάς τῶν πρωτίτων πόλεων τοῦ βασιλείου τῆς Γαλλίας.

Κάρολος ὁ ὄγδοος ἔτιχε κατὰ τὴν εἰς Ἰταλίαν ἐκστρατείαν αὐτὴν τῷ 1494, πυροβολικὸν περικληθῆς, συρόμενον ὑπὸ ἵππων, καὶ οὐκ κατὰ τὸ τότε ἔθος, ὑπὸ βοῶν. Ἡ δ' ἀπίστευτος φροντίς, ἣν κατέβηκεν ὁ ἀνδρῆσις στρατηγὸς Τρημουίλλης (de la Tremouille) ὅπως ἐπαναφέρῃ τὸ πυροβολικὸν τοῦτο διὰ τῶν Ἀλπεων, ἀρκούντως ἀποδεικνύει τὴν σημασίαν, ἣν ἔκτοτε ἀπέδιδον τῷ πυροβολικῷ. Ἡ τῶν κανονίων τούτων χρῆσις συνετέλεσε πολὺ εἰς τὴν νίκην τῆς Φορνουῆς (Fornoue), ἣν ἐνίκησαν 8000 Γάλλοι κατὰ 40,000 συμμαχισάντων Γερμανῶν, Ἰσπανῶν καὶ Ἰταλῶν ἐκλεξάντων τὸ ἔδαφος καὶ νομισάντων ἀσφικτον τὸν ὄλεθρον τοῦ εὐαριθμοῦ τούτου σφύματος ἀποκαμόντος ὑπὸ τε τῶν ἀναγκῶν καὶ τοῦ κόπου.

Ἡ αὐτῶν ἐπὶ Φραγκίσκου τοῦ πρώτου ἔλαβε τὸ πυροβολικὸν πρῶτον κατὰ τὰς μάχας μέρος. Ἡ ἐπιτυχία τῆς μάχης τοῦ Μαριγιάν (Marignan) ἀφείλεται, τὸ πλεῖστον, ὡς λέγει ὁ Μιζεράυ (Mezeray) εἰς τὴν φθορὰν, ἣν ἐπήνεγκον τὰ γαλλικὰ κανόνια εἰς τὰς ἑλθεσκάς τάξεις.

Γνωστὸν δὲ τυγχάνει ἄρασις ὅτι ἡ κατὰ τὴν μάχην τῆς Παυζίνης νίκη ἦτο ἤδη εἰς χεῖρας τῶν Γάλλων, τῇ συνδρομῇ τῶν πυροβόλων ὅτε ὁ ἱππότης Βασιλεὺς, παρασυρόμενος ὑπὸ ζέσεως ἀσκέπτου καὶ θέλων ἵνα ἐπιταχύνῃ τὴν υποχώρησιν τοῦ ἐχθροῦ, ἤλθεν ἔμπροσθεν τῆς κανονοστοιγίας, εἰς ἣν ὤρεϊλε τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ. Ἡ κανονοστοιγία αὕτη ἐλήφθη ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ μὴ δυνηθεῖσα οὐδεμίαν ἵνα ἐκτελέσῃ κινήσιν, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅπως τότε δυσλίνητον ἦτο τὸ πυροβολικόν.

Κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα τὸ πυροβολικόν, τὸ συνοδεῖον τὸν στρατὸν, συνέκειτο ἐκ κανονίων παντοειδοῦς ὀγκῆς, ἅτινα συνεβάδιζον ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ, συγχροτοῦντα μίαν καὶ μόνην κανονοστοιγίαν, ἣ ἔθετον ἀπ' ἀρχῆς ἐπὶ τοῦ καταλλήλου σφαιροειδοῦς σημείου τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Τὰ πυροβόλα ταῦτα ἐκλύπτοντο μετὰ φροντίδος ὑπὸ τῶν στρατευμάτων, ἡ δὲ τακτικὴ συνίστατο εἰς τὸ παρασύρειν τὰς ἐχθρῆκὰς σφαιρὰς ἐπὶ τῆς διεκτύπωσης τῆς κανονοστοιγίας δυναμένης οὕτως ἵνα ἐνεργήσῃ μετὰ τὰς ἐπ' αὐτῶν καταστροφὰς ἐνεκα τοῦ μὴ εὐκινήτου τῶν στρατῶν.

Ἐφ' ὅσον τὸ πυροβολικὸν διετίθετο οὕτως, ἔβλαπτε μᾶλλον, ὡς φέρεται. Ἀλλ' ἀρχομένου τοῦ 17ου αἰῶνος, ὁ δαίμων τοῦ Γουσταύου Ἀδόλφου ἐδίδαξε τῇ Εὐρώπῃ πᾶν ὅτι ἀπὸ τοῦ τρομεροῦ τούτου

ὄπλου εὐδύνατο ἵνα προέλθῃ. Ἡ ἐφεύρεσις τῆς γομώσεως, ἡ χρῆσις τῶν πυροβολικῶν πυρῶν, ἡ κατασκευὴ τῶν ἐλαφρῶν τοῦ συντάγματος κανονίων τῶν 4, ἡ διαίρεσις τοῦ πυροβολικοῦ κατὰ κανονοστοιγίαν διαθεθεῖν ἐπὶ τοῦ μετώπου μάχης, ἅπαται αἱ βελτιώσεις αὗται ἤρξαντο ἐπὶ τοῦ Γουσταύου Ἀδόλφου. Οὗτος προβλέπων τὴν κατὰ τὰς μάχας ἰσχύϊν τοῦ πυροβολικοῦ ἐποίησατο αὐτοῦ χρῆσιν ὑπερβαλλόντως· διότι εἶχε 200 κανόνια ἐν στρατῷ 12,000 ἀνδρῶν.

Ἡ ἐπιτηδειότης, μεθ' ἧς μετεχειρίσθη τὸ πυροβολικὸν αὐτοῦ, καὶ ἡ εὐφυὴς παραδοχὴ τῆς λεπτῆς ἀντὶ τῆς βαθεῖας τάξεως, ἰδοὺ τὰ μέσα, δι' ἃ ἦν ἔντας 20 μινῶν ἐπὶ κεφαλῆς στρατοῦ εὐαριθμοῦ ἐκυρίευσεν ὅλην τὴν μεταξὺ τῆς Βαλτικῆς καὶ τῆς Δίμηνης Κωνσταντίας χώραν τῆς Γερμανίας.

Οἱ στρατηγοὶ τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ οὐδὲν ἐπελάθοντο τοῦ παραδείγματος τοῦ Γουσταύου Ἀδόλφου. Οὕτως ὁ Τουρᾶννης (Turenne) ὅστις τὸ πρῶτον μετεχειρίζετο ἐλάχιστον ἀριθμὸν πυροβόλων, ὑπερβύθηεν αὐτὸν κατὰ τὰς τελευταίας αὐτοῦ ἐκστρατείας· ὁ δὲ στρατηγὸς Λοζαμβούργος καὶ οἱ ἐπὶ τοῦ δεκάτου τετάρτου Λουδοβίκου πρωτεύοντες στρατηγοὶ παρίστανται παραδεχθέντες ἐν τοῖς στρατείαις αὐτῶν τὴν ἀναλογίαν τριῶν πυροβόλων ἐπὶ τοῖς χιλίοις ἀνδράσιν, ἀναλογίαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ τὴν σήμερον ἐν χρήσει ὑπάρχουσαν.

Ἐν τούτοις αἱ ἀμαξαὶ τοῦ πυροβολικοῦ, καὶ τοὶ ἀπλοποιηθεῖσαι καὶ ἐλαφρὰ γινόμεναι, ἀπείχον πολὺ τοῦ ἀναγκαίου βαθμοῦ τῆς ἐν ἐκστρατεία εὐκινήσεως. Φροντίς ἐλήφθη ἵνα ἀναπληρωθῇ τὸ κακὸν διὰ τῆς παραδοχῆς κανονίων συντάγματος, κατὰ τὸ λουθηδικὸν ἔθος. Ἡ ἀπομικρῆσις αὕτη οὐδὲν ὠφελῆσε· διότι τὰ πυροβόλα ταῦτα κακῶς ὑπηρετοῦμενα, καὶ σχεδὸν πάντοτε τυθέμενα εἰς θέσεις ἀκατάλληλους, ἐγενοντο βλάβης μᾶλλον, ἢ ὠφελείας πρόξενον πρὸς τὰ συντάγματα, ἢν ἠνώγλου τὰς κινήσεις.

Ἡ αὐξήσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν τοῖς στρατοῖς πυροβόλων ἐγένετο ἀφορμὴ πολλῶν ἀτοπιμάτων. Τὸ καλλίτερον πεζικὸν διωρίζετο ὅπως φυλάξῃ τὸ πυροβολικὸν καὶ συνδράμῃ αὐτὸ κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν· ἀλλ' ἡ ὑπηρεσία αὕτη ἀείποτε λίαν ἐπίπονος, ἀφ' ἑτέρου δὲ στιγμιαία, δὲν ἦτο φύσεως ἐμποιοῦσα· εἰς τὰ στρατεύματα μεγάλην κλίσιν δι' ὑλικὸν, ὅπερ ἐπεφορτίζοντο ἵνα ὑπερασπίζωσι καὶ προασπίζωσι· οὕτω συνήθως μετὰ μάχην ἀπωλεσθεῖσαν ἅπαν τὸ πυροβολικὸν ἔμενον εἰς χεῖρας τῶν νικητῶν.

Μόλις τῷ 1691 συνεσχόθησαν ἐν Γαλλίᾳ τὰ πρῶτα μόνιμα στρατεύματα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πυροβολικοῦ, ἅτινα διαδοχικῶς βελτιούμενα ἀπέκτησαν κατὰ τὸ τέλος τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος σύστασιν ἀξιόλογον, ἧς τὴν εὐτυχῆ ἐπιβόλην δὲν ἤργησαν ἵνα συναι-

θανώσιν. Ἡ κατὰ τὴν μάχην τοῦ Μάλπλακέτου (Malplaquet) φθορὰ τῶν συμμάχων (δηλ. 20,000 ἀνδρῶν) ὤρειλετο κατὰ μὲν μέρος εἰς τὰ πυροβόλα, μετὰ δεξιότητος καὶ καρτεροφυχίας, διαχειριζόμενα ὑπὸ τῶν Γαλλῶν πυροβολιστῶν. Γεγονὸς κινήσεν ὑπὸ τοῦ πρίγκιπος Εὐγενίου ἄξιον ἵνα σημειωθῇ ἐν τοῖς ἀπυρνημονεύμασιν αὐτοῦ ἔστι τὸ ὅτι δέκα καὶ ἑπτὰ μόνον πυροβόλα ἔπεσον εἰς χεῖρας τοῦ νικητοῦ, τοῦ λοιποῦ πυροβολικοῦ ἐπαναχθέντος ὑπ' αὐτῶν τῶν πυροβολιστῶν, καὶ τοι διατηρησάντων τὸ πῆρ μέχρις αὐτῆς τῆς κατὰ τῶν ὀχυρῶν προσβολῆς. Τοιοῦτος ἀποτέλεσμα, ἄχρι τῆς ὥρας ἐκείνης, ἀνευ παραδείγματος δικαίως ἀπεδόθη εἰς τὸν καλὸν ὀργανισμόν, δι' ἔτιχε τὸ προσωπικὸν τοῦ πυροβολικοῦ. Ὁ ὀργανισμὸς οὗτος βραδύτερον βελτιωθεὶς ὑπὸ τοῦ διασήμευ Γριβουβάλου (Gribeauval) ἐλήφθη ἕως πρότυπον ὑφ' ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων.

Εἰ καὶ τὸ προσωπικὸν τοῦ πυροβολικοῦ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦτο παρ' ὀλίγον ἐντελέστατον, τὸ ὕλικόν πολὺ ἀπὸ τούτου ἀπέειχεν.

Ἡ πρόληψις ὑπὲρ τῶν βλαβῶν πυροβόλων καὶ τῶν μικρῶν ῥιπῶν ὑπερίσχυσεν. Ἡ χρῆσις τοῦ πυροβολικοῦ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης μικρὸν προώδευσε, καὶ ἐπὶ πολλὸν χρόνον ἠδύνατο ἵνα διευθύνεται ὑπὸ τυφλῆς τριβῆς, ἂν ὁ μέγας Φριδερίκος δὲν παρίστατο πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ ἔργου, ὅπερ ἤρξατο ὁ Γουσταῦος Ἀδόλφος. Ἀναγκασμένος ἵνα ἀναπληρῇ τὸν ἀριθμὸν διὰ τῆς εὐκινείας τῶν στρατῶν αὐτοῦ, ἠλάττωσε τὸ τε βῆρος καὶ τὸ μῆκος τῶν πεδινῶν πυροβόλων. Τότε κατὰ πρῶτον ἐφάνη τὸ ἔριππον πυροβολικόν, ὅπερ ἔχον τὴν ταχύτητα τοῦ ἵππικου, τὰ μάλιστα συνετέλεσεν ὅπως ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας κίνησεν ἡ νίκη· ἡ δὲ τοῦ νέου τούτου συστήματος ἐπιβροῇ ὑπῆρξεν ἀποφασιστικὴ εἰς Ροσβάχην (Rosbach). Κατὰ τὴν μάχην ταύτην ὁ Γαλλικὸς στρατὸς ἐκινεῖτο ὅπως ὑπερβαλλομένη τὴν ἀριστερὰν τῶν Πρωσῶν πτέρυγα, ὅτε τὸ πρῶτον ἵππικόν, διοικούμενον ὑπὸ τοῦ περιφήμου στρατηγῶ Σεϋδλίτσοῦ (Seydlitz) διετάγη ἵνα προλάβῃ τὴν κίνησιν ταύτην. Ὁ στρατηγὸς οὗτος ὠφέλουμένος ὑπὸ τῆς φάραγγος, ἥτις τὸν ἐκάλυπτεν ἀπὸ τῶν Γαλλῶν, ἐβάδισε κατὰ πλευρὰν, καὶ προσέβη τοῦ δεξιῦ ἄκρου τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων· πολλὰ δὲ ἐρίπποι πυροβολικοῦ κωνοστοιχίαι συνώδυσαν τὸ δρομαῖον τοῦτο κίνημα τοῦ ἵππικου, καὶ ἔλαβον θέσιν ἐπὶ λοφίσκου κειμένου κατὰ τὸ ἀριστερὸν ἄκρον τῆς πρῶτης γραμμῆς προσβάλλουσαι δὲ κατὰ μῆκος τὰς Γαλλικὰς φάλαγγας, καταληθθεῖσας ἐν πλήρῃ περιεία φέρουσιν ἐν αὐταῖς τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀταξίαν. Τότε δὴ τότε δραχόμενος ὁ Σεϋδλίτσος τῆς στιγμῆς ταύτης ἐτέλεσε λαμπρὰν ἐξοδὸν προσβαλὼν δὲ κατὰ πλευρὰν καὶ κατὰ νῶτα τὴν δεξιὰν πτέρυγα τῶν Γαλλῶν ὑπεσκέλισεν αὐτὴν ἐπινεγκῶν οὕτω τὴν ὑποχώρησιν τοῦ στρατοῦ. (ἀκολουθεῖ)

Ἐπιστολαὶ τοῦ Γάλλου στρατάρχου Σαιντ' Ἀρνῶ

(St. Arnaud) (*) 1832—1854

Ἡ φράσις χαρακτιρίζει τὸν ἄνθρωπον, ἔλεγεν ὁ Buffon ἀποτευνόμενος πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν ὡς νεοστί ἐκλελεγμένος αὐτῆς ἑταῖρος. Τὸ ἀπόφθεγμα τοῦτο τοῦ μεγάλου συγγραφέως εὐρήκαμεν, ὡς εἴπερ ποτε, ἀληθέστατον μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν μάλιστα τῆς προκειμένης τοῦ Σαιντ' Ἀρνῶ ἀλληλογραφίας.

Ἀπέγομεν πάσης γνώμης περὶ τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρὸς ὡς εὐκόλως ὑπὸ φατριαστικῶν πνεύματος ἴσως παρεξήγουμένης. Ἐπειτα οὔτε ἡ στενότης τῶν ὀρίων τῆς συλλογῆς ταύτης· ἐπιτρέπει ταιούτας κρίσεις. Ὅθεν παρχωροῦμεν πρὸς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν τὴν φροντίδα, ἢ μᾶλλον τὴν τεραπνὴν ἀρχολίαν ταύτην περὶ ἀνθρώπου ὑπαγομένου ἤδη τῇ ἱστορίᾳ καὶ στρατιωτικῶς μεταξὺ τινῶν ἄλλων κατὰ τὸν ἐνεστώτα αἰῶνα διαπρέψαντος.

Γεννηθεὶς τῷ 1798 ὁ στρατάρχης Σαιντ' Ἀρνῶ καθ' ἂν ἡμέραν ἐγεννήθησαν μὲν ἄλλοτε καὶ ἄλλοι εἰδοξοὶ ἄνδρες, οἷον ὁ Th. Corneille καὶ Bourdaloue, ὁ δὲ πρίγκιψ Condé συνεκρότησε τὴν περίφημον μάχην τοῦ Leuz, καὶ ὁ στρατάρχης Brune (1) ἐγένετο κύριος τοῦ Stralsund (2), ἀνέλαθε πρῶτως στρατιωτικὸν βίον, ὡς πάντες οἱ ἐκ φύσεως προωρισμένοι εἰς τὸ στάδιον τοῦτο καὶ προουμίαςεν ὡς στρατιώτης τῶν ταγματῶν τῆς σωματοφυλακῆς.

Παρατρέχοντες τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ταραχώδους νεότητος τοῦ στρατάρχου βλέπομεν αὐτὸν ἀναζαινόμενον κατ' ἀρχὰς ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἀλλ' ἐπειδὴ ἴσως μικρᾷ ὑποδοχῆς ἠξιώθη, μετ' ὀλίγον ψυχραθέντος τοῦ ζήλου, ἀπαλλαγέντα μὲν ἐκείθεν, πρὶν δὲ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα, ἐπισκεψάμενον τὴν τε Καλλιπόλιν καὶ Κωνσταντινούπολιν, ὅπου μετὰ τριάκοντα ἔτη ἔμελλεν ἵνα δοξάσῃ τὴν Γαλλικὴν σημαίαν, ἀποθνήσκων τῇ ἐπαύριον τῆς ἀειμνήστου ἐκείνης ἡμέρας, καθ' ἣν ἤρξατο τὰ πλούσια χρονικά τῆς πατρίδος· αὐτοῦ διὰ νεκρῆς σελίδος παλεμικῶν κατορθωμάτων.

Ἡ ἐκδιδομένη ἤδη ὑπὸ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἀλληλογραφία περιλαμβάνει 25, ἔτη, ἀρχεται δὲ ὀλίγω πρὶν γιὰ ψῆ εἰ τῆς Blaye.

Ἡ Δούκισσα τοῦ Berry ἐγέννησε σήμερον πρῶτης κόρην ὀνομασθεῖσαν Marie - Anne - Rosalie. Ἰδοὺ τετέλεσται τὸ ἐνασχολῆσάν με

(*) Ἐνομίσαμεν περίεργα προηγούμενά τινα τοῦ εἰδοξοῦ τούτου ὑπουργοῦ καὶ στρατάρχου τῆς Γαλλίας ὡς ἀναλαβόντος τοσοῦτον εὐθαρσῶς γιγαντιαίαν ἐκστρατείαν καὶ τὰ πρὸς ἑκδασιν αὐτῆς ἴσως προπαρκακεύασαντος. Σ. Μ.

(1) Περίφημος στρατηγὸς τῆς Γαλλικῆς δημοκρατίας καὶ τοῦ Ναπολέοντος.

(2) Ἐν Πρωσσίᾳ.

δράμα τούτο, τὸ δὲ ὄνορά μου ὑπεσημειώθη ὡς μάρτυρος ἐπὶ τοῦ γενεθλιογράφου τῆς νεογνοῦ ταύτης ἡγεμονίδος (3). »

Λοχαγὸς τότε τοῦ 64ου συντάγματος ἐ-εἶλ ὑπέστη στρατάρχης τῷ 1854 δοξασθεὶς δι' ἑνὸς τῶν μεγίστων κατορθωμάτων κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους. Ἐκ τῶν περιεχομένων ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ ταύτῃ θαυμάζομεν μάλιστα ἢ εἶχεν ἀνέκαθεν ἐνθούμωχον συνείδησιν τῆς ιδίας αὐτοῦ ἀξίας ἀνευ τύφου καὶ περιφιλανθίας. Διότι συνησθάνετο ἑκπαλαί ὅτι ἐδύνατο ἀριστεύσειν ἐντεῦθεν δι' ἐγεννήθη ἡ εὐγενής αὐτοῦ φιλοτιμία καὶ ὁ διακαὴς πόθος τῆς προαγωγῆς. Ὄθεν ἀναγινώσκομεν τὰ ἐξῆς ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ, ὅστις περιλαμβάνει τὸσαῦτα περίεργα πράγματα.

» Χθὲς 13 ἐνάτη ὥρα τῆς πρωίας προσεβάλομεν ἐξ ἐφύδου τὴν Κωνσταντιάν διηρημένοι εἰς τρεῖς φάλαγγας· ἐξ ἐπιπέκτων στρατιωτῶν καὶ ταξιαρχῶν συνισταμένας, πρὸς τιμὴν μου δὲ μετέστηον καὶ ἐγὼ τοῦ στρατιωτικοῦ τούτου ἔργου· διότι, ὡς εἶχον γράψαι ἤθελον ἴν' ἀποθάνω, ἢ ἀναδειχθῶν » Περαιτέρω δὲ λέγει « Δυστυχῶς Ἀχιλλεῦ! θάνατον μελετᾶς, πρὶν λάβῃς παράτημον καὶ ἰδῆς τὸ ὄνομά σου ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ στρατηγικοῦ ἀναφερόμενον; Τούτο ἔμελλεν εἶναι συμβεβηκὸς ἀξιοθρήνητον ».

Στρατιώτης τοιαῦτα τρέφων αἰσθήματα καὶ κατ' αὐτὰ πολιτευόμενος ἦτο ἀξίος τῆς ἐπιθυμουμένης ἀνταμιώσεως· ὕστερον δὲ προταθεὶς εἰς προβιβατῶν ἔγραψε. « Διωρισμὸς ταγματάρχης διὰ στρατιωτικὸν ἀνδραχθῆμα καὶ μόλις ἔχων πρὸ εἰκοσι δύο ἡνῶν ἀξίωμα λοχαγοῦ ἐξέρχομαι ἤδη τοῦ πλήθους, ὥστε μετὰ δύο ἐπιγίνομαι ἀντισυνταγματάρχης· διότι καὶ ὁ Lamoricière ἐντὸς ἐπιπέκτων κατήντησε συνταγματάρχης ».

Ἐπειδὴ ὁμοίως ὁ προβιβασμὸς οὗτος ἐβράδυνεν ὑπὲρ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὰς ἐλπίδας αὐτοῦ ἔλεγεν· « Ἡ φιλοδοξία μου νικᾷ τὴν φιλοσοφίαν μου ».

Ἀλλὰ δικαιοῦσμεν τὰ αἴτια τοῦ πυρετοῦ τούτου τῆς φιλοτιμίας· διότι ὀνομασθεὶς ἐπὶ τῆς ἡμερησίου διαταγῆς τοῦ στρατοῦ ἔγραψε πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· « Ἀγόρασον ἐν φύλλον τοῦ Μανιτορος ὡς δίπλωμα τῆς οἰκογενειακῆς ἡμῶν δόξης ».

Ἀναβὰς δὲ καὶ μίαν ἐπέεον βαθιδί ἐνέμιζεν ὅτι εἶχε χρέος ἐπιμᾶλλον ἵνα ἀριστεύτῃ ὅπως ἀξιώθῃ καὶ ἄλλας προαγωγῆς. Παισιφῶς δὲ ἐφ' ἑαυτὸν ἔγραφεν ἔτι· « ἀρχὴ καλοῦ τάγματος, ὅθεν ἐλπίζω δι-

(3) Ἐνθυμοῦνται ἴσως πολλοὶ ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν ὅτι ἡ δυστυχὴς αὐτῆς κατὰ τὸν ἀναξιοπρόσδοκον βασιλέως τοῦ δεκάτου Καρόλου καταδικασμένη ἀγενοῦς ὑπὸ τοῦ ἀρπάξαντος τὸν θρόνον αὐτοῦ Λοδοβίκου Φιλίππου ἐφέρετο ὡς κἀκεῖσε, ὥστε καὶ ὁ στρατηγὸς Βουφφὸν ἐπέστη ἡμῶν κατασκοπεύσῃ ἰδιωτικῶ βίου καὶ ἀνθρωπίνης αὐτοῦ αἰτίας παρεκτροπῆς. Σ. Μ.

πράξω τι λόγου ἀξίον. Οὐδαμοῦ φανοῦμαι ταπεινὸς καὶ ἀγνωστος· τὰ ἔργα μου αὐτὰ μαρτυροῦσι.

Μετὰ ταῦτα ἀριστεύσας κατὰ τινα μάχην α Ἡ πληγὴ τῆς χειρός μου ἰατρύεται ἀνευ σμείου. Τίς πιστεύει ὅτι ὑπέστη τόσῳ ἀνόητος ἄνθρωπος ὁ ἐχθρὸς, ὥστε οὐδ' εἰς ἀπόστασιν τεσσάρων βημάτων ἐπέτιχεν! Ἄν διεπέρα τὸν βραχίονά μου, ἐγίνομην εὐθὺς ἀντισυνταγματάρχης ». Φύ, ἀδέξιε ἄνθρωπε! »

Ἀδύνατον σχεδὸν τὸ ζωγραφῆσαι τινα ζωροτέρως τὰ πράγματα, καὶ πιστεύομεν πῶς ψυχὴ τοσοῦτον γενναία καὶ αἰσθανομένη τοσοῦτον σφοδρὰν τὴν ἀνάγκην ταχέως προβιβασμοῦ ἔλεγεν α Ἰπάρχει βεβαίως τὸ πεπωμένον, καὶ ἐγὼ αὐτὸς χρησιμεύω ὡς παραδειγμα. Τῷ 1837 εἰσῆλθον ὡς λοχαγὸς ἐν Ἀφρικῇ καὶ ὁποῖος λοχαγὸς, θεέ μου! ὑπὸ πάντων περιφρονούμενος καὶ πανάθλιος· ἀλλὰ τὰ 6 ἔτη διέδωσαν ἤδη ὡς ἀστραπὴ, σήμερον δὲ εἰρίσκομαι περὶ τὴν παραμονὴν τῆς ἐπιτυχίας λαμπροτάτου κατὰ τὸν στρατὸν βαθμοῦ καὶ ἐπιζήλου φήμης... »

Ἐκουριέετο δὲ τοσοῦτον ὑπ' αὐτῆς τῆς ιδέας, ὥστε ἔγραφεν ὀλίγον ὕστερον α Ἐάν μὴ κοινηθῶ, ὡς ἐλπίζω σταθερῶς τούτο, ἀναφαίνομαι ἐντὸς τριῶν ἐτῶν στρατηγὸς καὶ ταξιαρχὸς τῆς ἐντίμου λεγεῶνος (Légion d'honneur).»

Καὶ τρόντι διετήρησε τὴν ὑπόθεσιν· ἀλλὰ προστίθεμεν μὴ φοβούμενοι παντελῶς τὸ λέγειν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ἀπέκτησεν ἀξίως τοῦ βαθμοῦ καὶ τὴν δόξαν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, θριαμβεύων ἐπιμόνου ἐνίοτε ἀντιστάσεως.

Μετέχων τῶν κοινῶν πραγμάτων ὁ στρατάρχης Σαιντ Ἀρνὸ ἐπεπείθετο μὲν προηγουμένων, ἀλλ' ἐρηματίστε πάντοτε εὐγνώμων πρὸς τὴν ἀνταμιψασαν αὐτὸν Ἰουλιανὴν κυβερνήσιν (1). Ὅθεν βλέπομεν εὐχαρίστως ὅτι ἔγραψε περὶ τῆς δολοφονίας τοῦ Fieski αἱ ἀγανάκτησις ὑπὲρ τῆς γενικῆς ἰδέσεως οὐδὲν ὀδύνας ἀπέθανον, πόσαι δὲ οἰκογενεαὶ εἰσέτι θνητοῦσιν! ἀλλὰ διὰ τί ἀρά γε, καὶ διὰ τί τίνος; » Ὅτε δὲ πάλιν ὁ βασιλεὺς ἐκινδύνευσε, ἐξ ἄλλης ἐπιβουλῆς, γράφει ὁ Σαιντ Ἀρνὸ ἐκ Μετῶν (Metz) ὅπου διεμενε παρὰ τῇ φρουρᾷ· α Ὀλιβόμεια ἐνταῦθα πάντοτε διὰ τὴν νέαν συνωμοσίαν κατὰ τοῦ βασιλέως, οὐδ' εἰρίσκομεν ἀξία καὶ ὀπορῶντα τοσοῦτον ἀθμιουργημάτων ἐπίθετα. Τὸ ἔθνος ὁμοίως ἀπομωραίνεται, ὥστε ἀποβαίνει ἀμφίβολος καὶ ἡ μέλλουσα αὐτοῦ ἀνεξαρτησία. »

(1) Δηλ. τὸν ἐξ αὐτῆς ἀναφανέντα βασιλέα τῆς Γαλλίας Φιλίππον Λουδοβίκον. Σ. Μ.

Διαβρυλληθέντος δὲ τοῦ θανάτου τοῦ δουκὸς τῆς Αὐρηλίας (d'Orléans) « Ὅποιον τρομερὸν ἄκουσμα! ὅποια συμφορὰ! » Ὁ δούξ τῆς Αὐρηλίας ἀπέθανεν ἐκτραγηλισθεὶς ὑπὸ τῶν ἵππων τῆς ἀμάξης! Ἡ δεινότερον συμβεβηκὸς τοῦ βασιλέως! ἀλλὰ πόσον ἄρ' ἔγωγε κατέβλησε τὴν βασίλισσαν! Ἡ καρδία μου τρώνει συσφίγγεται. Ἴδου πάλιν τὰ πάντα γίνονται ζήτημα... Ἐπιτροπὴ βασιλέως ἀποθανόντος, εἴτε ἀντιβασιλεία οὐδὲν διαφέρει ἐμφυλίου πολέμου. Οἱ δημοκρατικοὶ ἀνυψοῦντες πάλιν κεφαλὴν ἴσως καταβῶσιν εἰς τὴν ὁδόν! Ἀνακηνωσκομένης τῆς ἡμερησίας διαταγῆς εἰς τὴν φρουρὰν εἶδον δακρυόεντας πάντας τοὺς ὀφθαλμούς. »

Ὁμόλογος πάντοτε κατὰ τὰ περὶ κυβερνήσεως ταῦτα φρονήματα καὶ τὴν ἀποστροφήν τῆς δημοκρατίας ἔλεγε πάλιν ὁ στρατάρχης ὀλίγαις ἡμέραις ὕστερον:

« Βλέπω πρὸ θυρῶν ἤδη τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, τὸν δὲ γενικὸν ἀμέσως κατόπιν παρακολουθοῦντα. Μηδεμίαν ἔχων δύναμιν ὡς πρὸς τοῦτο κλείω τὰ ὄμματα καὶ περιμένω εὐσταθῶς ἔχω δ' ἀπόφασιν ἵνα ἐκπληρώσω τὸ χρέος μου ὡς ἀγαθὸς στρατιώτης καὶ τίμιος ἐν ταύτῳ ἄνθρωπος, ὅσῳ δὲ ὑψηλότερα τύχη ἢ θέσις μου, τόσῳ ὀλιγώτερον ἴσως μακρυνῶ τὸ κανόνος τούτου. Ἄν ἡ δούκισσα ἀναγορευθῆ ἀντιβασιλίσα, σκοπεύω ἵνα ὑπερασπισθῶ αὐτὴν διὰ τοῦ ξίφους μου, καθὼς καὶ τὸν βασιλέα αὐτὸν βασιλεύοντα. Ἐπειτα ἀγαπῶ τὴν οἰκογένειαν ταύτην διὰ τὰς θλίψεις αὐτῆς, τὴν δὲ βασίλισσαν σέβωμαι ἰδιαιτέρως. Ἐν μόνον πράγμα πρὸ πάντων πολεμῆται διὰ τε λόγων καὶ ἔργων, δηλ. τὴν δημοκρατίαν ὡς ἐξόχως αὐτὴν ἀποσπρεσόμενος. »

Ἐάν δὲ θέλωμεν ἵνα μάθωμεν καὶ πῶς ἔκρινε τοὺς χαρακτῆρας τῶν βασιλοπαίδων, ἰδοὺ τί ἔγραφεν: « Ὁ πρίγγιψ (δούξ τῆς Aumale) διαφέρει τῶν κοινῶν ἀνθρώπων, ἔχει πολλὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ (δουκὸς Αὐρηλίας) ἰδιώματα... Ὁ πρίγγιψ ἐπράξεν ἐντίνως ἔργον ἐπιδέξιον. Εὐγε τῆς ἐπιτηδειότητος ἐν ταύτῳ καὶ τῆς ἀφοβίας. Ἀδυνατῶ ὅπως παραστήσω τὴν χαρὰν μου διὰ τὸ εὐτύχημα τοῦτο τοῦ ἡγεμόνος· διότι θεωρῶ τὸ κατόρθωμα ὡς αἴσιον οἰωνόν. Εἶδον τὸ περίφημον διάγγελμα τοῦ πρίγγιπτος Joinville φαίνεται ἔργον οὐχὶ κοινόν· εἰρήσκω τὰς ἰδέας αὐτοῦ ὀρθὰς καὶ καλῶς ἐρμηνευόμενας, ὅθεν ζήλωθῶσονται τῆς κοινῆς ἐπιδοκιμασίας. Οὐδόλωρ ἐγνώριζον εἰσέτι τὸν δοῦκα τοῦ Monpensier, διαλέγεται κάλλιστα καὶ ἀφελῶς, ὑπεσχέθη δὲ ἵνα εἴπῃ τὰ σεβάζματά μου πρὸς τὸν δοῦκα d'Aumale. »

Εὐχαρίστως τις ἀναγινώσκει καὶ τὴν περὶ διασῆμων ὄπως οὖν στρατιωτικῶν ἀνδρῶν γνώμην τοῦ στρατάρχου Σαιντ Ἀρνὸ ἐπαινῶν αὐτόν, καθότι οὐδέποτε οὐδεὶς πικρὸς λόγος ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ, ἂν καὶ ἐνίστε κατέκρινε. Διὰ τοῦτο ὅτε μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντίας

εἶπεν ἂ Ὁι ἐκ μαλακῶν ἐδωλίων (ὅπου ἴσχυος κάθηνται μετὰ θεσπῶν τῶν ποδῶν καὶ γεμάτων τῆς κοιλίας) μέλλοντες ἴν' ἀποφασίσωσιν ἐξ ἰδιοτροπίας, ἢ πάθους, ἂν πρέπη ἵνα διατηρήσωμεν ἢ μὴ, τὴν ἀκρίβειαν ταύτην οὔτε φαντάζονται πόσον ὑπὲρ αὐτῆς ἐμοχθήσαμεν καὶ ἐπάθομεν.» Εὐρίσκομεν ὅτι ἐξεφράζετο εὐστοχώτατα περὶ βουλητηρίου περιλαμβάνοντος πολλοὺς προκατειλημμένους ἀνθρώπους· ἀλλὰ κατ' εὐτυχίαν αἱ εἰκασίαι αὐτοῦ οὐδαμῶς ἐξεπληρώθησαν.

τῷ δὲ 1840 ἔγραφεν: « Αἱ κοιναὶ τῆς Εὐρώπης ὑποθέσεις ἴσως ἀμαυρώσωσι τὰς τῆς Ἀφρικῆς. Ὁ Κ. Θιέρς φαίνεται ἀρευμανῆς, καὶ ἴσως ἐπιθυμῆσιν ἐκτενέστερον πόλεμον. »

« Ὁ στρατηγὸς Changarnier ἐπανήλθεν εἰς Milianah. Ὁ Ἀφρικανὸς οὗτος Masséna (1) εὐχαριστεῖται μετ' ἐμοῦ, ὅθεν μ' ἐζήτησε πολλάκις τῆς ἡμέρας ὡς ἀρχηγὸν τοῦ ἐπιτελείου. »

« Ὁ στρασηγὸς Lamoriciere διαπρέπει κατὰ τὴν ἀνδρίαν καὶ ἱκανότητα· ἀλλ' οὐδεὶς δια μιᾶς περὶ ἐκ τῆς συνταγματαρχίας εἰς τὴν στραταρχίαν· ὅθεν ὡς ἔχων εὐθύνην ἀνησυχεῖ καὶ ἀμφιταλαντεύεται. »

Περὶ δὲ τοῦ στρατηγῶ Cavaignac λέγει: « Ἐν μέσῳ τῶν λαμπρῶν καὶ ἐξόχων αὐτοῦ πλεονεκτημάτων παρετήρησα καὶ τινὰ ἐλαττώματα· ἀλλὰ μὴ ἀντικρούων ταῦτα ἀπολαύω ἐκείνων, πολυαριθμῶν ὄντων. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐξέχει κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ προβίσκεται πάλυ. »

τὸν δὲ στρατάρχην Bugeaud ἐθεώρησεν ἀπ' ἀρχῆς ὡς τύπον πολεμιστοῦ· εὐγνωμονῶν δὲ πρὸς αὐτόν ὡς προσάτην ἐθαύμαζεν οὐχ ἤττον τὰ πλεονεκτήματα αὐτοῦ ὡς ἀρχηγοῦ καὶ φίλου. Διὸ ἔγραφε τῷ 1841 ἐπιστρέψας εἰς Blidah μετὰ τινὰ ἐκστρατείαν.

« Ὁ στρατηγὸς Bugeaud ὑπερευδοκίμησεν ὡς ἀγαθὸς καὶ ἐμπειροὺς πολεμιστής. Βλέπομεν ἐν αὐτῷ ψιλαφικά στρατιωτικὰ σχέδια· μέχεται, ὅταν θέλῃ, καταδιώκει, ταραττει καὶ ἐκροβίζει τὸν ἐχθρόν. »

Ἡ διακῆς αὐτοῦ δραστηριότης ἡδύνην τὸν στρατιώτην· ὅθεν ὡς καλῶς σιτούμενος καὶ μετρίως μοχθῶν ἐξυμνεῖ τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀρχοντος. »

Περὶ ἐργος ὑπάρχει προσέτι καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ 1841 γνώμη τοῦ στρατάρχου περὶ τῶν Ζουάβων φημιζομένων ἔτιοτε καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην. « Ἦλθον εἰς Blidah, ὅπου μὲ ὑπεδέχθη μετ' ἐγκαρδίου

(1) Ἐνδοξὸς καὶ ἀνδρεῖος στρατηγὸς τῆς Γαλλ. ἐπαναστάσεως καὶ τῆς αὐτοκρατορίας, ἐθουάμβευσε πανταχοῦ, κατεδίωξε τὸν πρίγγιπτα Κάρολον εἰς Γερμανίαν, συνετέλεσεν εἰς τὴν κατάκτησιν τῆς Ἰταλίας, ἐνίκησε τὴν νίκην τοῦ Esling 1809, ὅθεν ἀναγορεύθη καὶ πρίγγιψ Ἔσλιγγ· ἦτο στρατάρχης ἀπὸ τοῦ 1804· ὁ Ναπολιὼν ὠνόμαζεν αὐτὸν ἀγαπητὸν τέκνον τῆς νίκης. Σ. Μ.

ἀγάπης ὁ συνταγματάρχης μου K. Cavaignac. Πάντες δὲ οἱ ταξιαρχαὶ τῶν Ζουάβων ἐχάρησαν ἰδόντες με ἐν μεσῶ αὐτῶν· ἀλλὰ καὶ ἐγὼ οὐχ ἤπτον χαίρω καὶ σεμνύνομαι ὡς διουικῶν αὐτούς. Ὅποιοι ἄνθρωποι! Ὅποιοι στρατιῶται! Ὅποιον πνεῦμα στρατιωτικοῦ σώματος! Ὅποια κατορθώματα ἐκτελοῦνται διὰ τοιούτων στοιχείων! Θεωρῶ τοὺς Ζουάβους ὡς αὐτοκρατορικὴν φρουρὰν ἐν Ἀφρικῇ, ὡς τὴν ἀρχαίαν φρουρὰν τοῦ Ναπολέοντος. »

Τὰ δὲ φυσικὰ αἰσθήματα, καὶ τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ ἀποδεικνύουσιν οἱ ἐξῆς λόγοι (1837) μετὰ τὸν θάνατον τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ.

« Σὺ μὲν ἔχεις ἐν Γαλλίᾳ καὶ συγγενεῖς καὶ φίλους συγκαλιόντας καὶ παρηγοροῦντάς σε, ἐγὼ δ' ἐνταῦθα οὐδὲνα ἔχω μέτοχον τῆς λύπης μου. Ὅθεν μόνος ἐν τῷ στρατοπέδῳ σπουδαζῶ ὅπως παραχλισθῶ διὰ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν χρεῶν μου καὶ τῶν στρατιωτικῶν φροντίδων, καὶ οὕτω παύσω συλλογιζόμενος. »

Τῷ δὲ 1839 ὀρθώστῆας ἔλεγεν « Ὅποιας ἀνδρείας καὶ ἀνοχῆς ἔχω ἀνάγκη, ὅταν τὸ δεινὸν ὑποσκάπτῃ τὴν ἠθικὴν μου κατάστασιν! Πόσον αἰσθάνομαι τὸν μονήρη βίον μεγακρυμμένος πάντων τῶν συγγενῶν καὶ φίλων! Ἐλιθεμένης δὲ οὕτω τῆς καρδίας μου, ἀποβλέπω εἰς τὸ παρᾶσθιμον καὶ τὰς ἐπωμίδας, διαλογίζομαι τὰ παιδιὰ μου, σὲ, τὸ παρελθόν, τὸ μέλλον μου, καὶ ἀναλαβεῖνων δυνάμεις ἀνδρίζομαι· ἀλλ' αἱ τρίχες μου ἤδη ἐλευκάνθησαν καὶ τρέμουσι τὰ γόνατά μου. »

Πόσον ἠδόμεθα βλέποντες, πολυμιστήν, ἀνένδοτον μὲν κατὰ πάσας τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας, φροντίζοντα δὲ διαφερόντως τῶν στρατιωτῶν! Ἀλλ' ἦτο μαθητὴς τοῦ σχολείου τοῦ στρατάρχου Bugeaud, παρ' αὐτοῦ δὲ καὶ ἔμαθε ὅτι ὁ Γάλλος στρατιώτης ἀναδέχεται εὐχαρίστως μεγάλαν βίαν ὡς ἀντάλλαγμα τῆς περὶ αὐτὸν πατρικῆς μερίμνης τοῦ νικῆσαντος παρὰ τὸν Ἰσλὸν ἥρωος.

Ὅτε δὲ τῷ 1839 ἐσπάνιζον τὰ νοσοκομεία ἐν Djidjelli, ἐργάζομαι « Μετέβαλον εἰς θεραπευτήριον αὐτὴν τὴν οἰκίαν μου, καθήμενος δὲ ὑπὸ τὴν σκεπὴν καὶ τὴν ἀνιδενδράδα τῆς αὐλῆς μου ἐδέχθην πέντε ἀκροβολιστὰς ἀποβαλλομένου ἐκ τοῦ νοσοκομείου ὡς μὴ χωροῦντος πλειοτέρους ἀρρώστους, προηφίρω δὲ αὐτοῖς ὅσα λευμῶνια καὶ πορτογάλλια καὶ σάκχαρον δυνάθω. »

Ἐνταῦθα περαιοῦται ἡ ἀνάληψις τοῦ πρώτου τόμου· προλέγομεν δὲ θαρραλέως ὅτι καὶ ὁ δεῦτερος κατ' οὐδὲν αὐτοῦ ὑπάρχει ὑποδέσ-
στερος. Οἱ ἀνχνῶσται εἰρήτουν ἐν τοῖς ἀποσπάσμασιν αὐτοῦ τὸν αὐτὸν ἀνθεωπον, δηλ. στρατιώτην συναισθανόμενον τὴν ἀξίαν αὐτοῦ, προηκώσκοντα δὲ ὅτι ἔμελλεν ἵνα κατακτήτῃ εἰς τὰς τελευταίας βαθμίδας.

ΤΟΜΟΣ Β΄

Ὁ τόμος οὗτος ὑπάρχει οὐχ ἤπτον περίεργος, καθίσσον εὐρίσκουεν τὰς αὐτὰς ἰδέας, τὴν αὐτὴν φιλοτιμίαν πρὸς προαγωγὴν καὶ τὰ αὐτὰ ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας τρυφερὰ αἰσθήματα.

Φαίνεται ὅτι ὁ γενναῖος οὗτος ἀπὸ ἑλθεῖν ὡς σύμβολον τὸν στίχον τοῦτον τοῦ Βιργιλίου·

Quidquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est (1).

Διότι οὐδὲν προώχθηζεν αὐτὸν, οὔτε μόχθος, οὔτε κίνδυνος, οὔτε ἀνίστασις, οὔτε ἀδικία· ὑπέφερε δὲ πάντα καὶ ἐάν ποτέ τιγον ἐγγόγυζε, πρὸς σχετικωτάτους μόνον καὶ πιστοὺς συγγενεῖς, ἢ φίλους ἐνεπιστεύετο τὸς μέμψεις.

« Ὁ συνταγματάρχης Pelissier καὶ ἐγὼ διε-ἀχθημεν ἵνα ὑποτάξωμεν τὴν Darha. Σέβουμενος αὐτὸν παρεχόμενος τὸ εἶδος αὐτοῦ μέρος τοῦ ἔργου. Ἀλλ' αἱ φιλόδημοι ἐρημεῖδες ἴσως ὀφειλομένην καὶ ἐκ ταύτης τῆς περιστάσεως προσβάλλωσι πάλιν τὸν στρατὸν τῆς Ἀφρικῆς. Τί ὅμως δύνανται ἵνα εἴπωσι περὶ τοῦ Pelissier, ἐξαιρέτου καὶ ἀνδρείου τῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν, ἀλλ' ὅπως οὐ σιγήσου; »

Μετὰ δ' ἓνα μῆνα (26 Ἰουλίου) εἶπε νέας μορφᾶς « Τὸ κατ' ἐμε προσώχθησα καὶ ἀγανακτῶ. Πῶς τῶντι κατατρυφεμένων καὶ κινδυνευόντων ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ ἔθνους, ὁ τυχὼν ἄνθρωπος τολμᾷ ἵνα διαβάλλῃ τοὺς σκοπούς ἡμῶν ἀποδιδού; ἴδου ἀναξίας τοῦ αἵματος καὶ τοῦ στρατιωτοῦ: εἰς κέρμας δηρούσιοι ὑβρίζται!.. »

Πλήρης εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν στρατάρχην Bugeaud ὡς εὐνοικώτατα ὑπὲρ αὐτοῦ πάντοτε διατεθειμένον καὶ πεποιθὲς ὅτι συνέφερον ἵνα διατηρηθῇ ὡς ἀρχηγὸς τοῦ κατὰ τὴν Ἀφρικὴν στρατοῦ, ἐπίστευεν ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ἠδύνατο ἵνα ἐβδουμήτῃ τοσοῦτον ἐπὶ τῆς μεγάλης ταύτης ἐγχειρήσεως. Ὅ ἐν ἔργῳ κατὰ τὸν Ἰούλιον 1845.

« Ὁ εὐλοῦσιν ἵνα ἐπιβάλλωσι τῷ στρατάρχῃ πολιτικὴν διοίκησιν ἐλαττοῦντες καὶ τὸν στρατὸν διὰ τοῦτο ἔδωκε τὴν περὶ αὐτοῦ ἀλλὰ μετὰ ἓνα μῆνα τῆς ἀναχωρήσεως αὐτοῦ ἡ Ἀφρικὴ πληρωθήσεται ταραχῶν· ἐκλιπόντος δὲ τοῦ στρατάρχου, ἴσως σπολλύται ἡ Ἀφρικὴ διὰ τίνος ἀναπληροῦται; Ὅτε ὁ Lamonière οὔτε ὁ Bedeau ὑπάρχουσι πρὸς τοῦτο ἄρμοι. Ὁ Changarnier δυνάτει. Ἀν δὲ διορισθῇ πολιτικὸς διοικητὴς, δεδόςθω καὶ Molé, Broglie, Thiers, ἢ Guizot, ἀπόλλυται οὐχ ἤπτον ἡ Ἀφρικὴ. »

(1) Ὅτι δὴποτε δεινὸν συμβῆ, ὑπερνικήσομεν αὐτὸ διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς ἀνδρείας.
Σ. Μ.

Μετά δ' ἐν ἔτος μόλις περανθὲν ἐπανελάμβανε διὰ τῆς αἰτίας ἀνησυχίας τὰ αὐτὰ πράγματα.

α Ὁ Lamoricière ἐζήτησεν ἀδειαν ἐξάμηνον ὑπὲρ ἀναρρώσεως. Ὁ Bedeau λέγει ὅτι ἐπιστρέφει, ὁ δὲ στρατάρχης παραιτεῖται. Τὸ ἀναπληροῦ πάσας τὰς τοσοῦτον ἐπιφανεῖς ταύτας θέσεις; Ὁ Cavaignac ὑπάγει ὡς τοποτηρητὴς εἰς τὴν ἐπαρχίαν Oran, ὁ Randon δὲ εἰς τὴν Κωνσταντίαν. Ταῦτα πάντα γίνονται ὀρθῶς, ἀλλ' ἡ κεφαλή ἢ κεφαλή . . . »

Ἡ υἰεῖα τοῦ στρατάρχου ἔπασγεν ἐκ πολλοῦ, ἀλλ' ἀκουσίως πρὸς αὐτῆς ὁμιλεῖ. α Ὁ στόμαχος καὶ τὰ ἔντερα μου ἔχουσι κακῶς. Ἰδοὺ τὸ πάθος μου, πάθος ὀδυνηρότατον, ὥστε ἤθελον ἀντ' αὐτοῦ πᾶν ἄλλο. Βλέπεις με καλπάζοντα, καὶ υπερπηδῶντα τὰς τάφρους μετὰ δραμμάτων πόνων τῆς κοιλίας. Ἀπαιτεῖται πῶντι ὀρειγάλκινος στερρότης ὅπως ἀντέγῃ τις πρὸς τοιαύτας σκληραγωγίας; ἀλλὰ τί ποιῶ; Ἰπομένω ἕως τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς, ὅτε παύουσιν ὑπομνοντες οἱ ἄνθρωποι . . .

Μετά τινος δὲ μῆνας ἔτι α Ἐπαθεῖς τοὺς αὐτοὺς πόνους! καὶ ἀνάμνησις! μὴ φροντίζωμεν πλέον περὶ τούτων. Βεβαιώθητι ὅτι κηδομαι τῆς υἰεῖας μου, οὔτε θελω παντελῶς τὸν θάνατον· διότι ἐκτιμῶ τὴν ἀξίαν τῆς ζωῆς, καταλαμβάνω δὲ ὅτι δύναμαι ἰσχυρῶς πράξω καὶ ἀγαθόν τι, ἢ ὠφέλιμον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ . . .

Ὡς προεῖπαμεν ἤδη, ἡ ἰδέα τῆς προαγωγῆς ἦτο τὸ εἶδωλον αὐτοῦ ἀλλ' ἡ προαγωγή αὕτη ἐξεδύνε πολὺ ὡς πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν ἐπιθυμίαν καὶ τὴν συνείδησιν τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀξίας. Ὄθεν τὸ 1946 ἐπανελάμβανε τὰ αὐτὰ.

α Εἶδες τέλος πάντων τὸν Canrobert? αὐτὸς ἐστὶν ἀληθὴς Duguesclin, ὄθεν εὐχαριστήτης. Ὁ Canrobert εἶδεν ἐν Παρισίοις τὸν δούκα τοῦ Aumal, ὅστις ὠμίλησεν ὑπὲρ ἐμοῦ ἐπαινετικῶς, λέγων ὅτι μὲ ἐθεώρει ὡς ἓνα τῶν δοκιμωτάτων ταξιαρχῶν τῆς Ἀφρικής, ὅτι ἐμεγαλύνθη πολὺ ὡς διοικητὴς τῆς Αὐρηλιουπόλεως (Orleans ville) καὶ ὅτι δοθέντος γενικοῦ τινος πολέμου εἶχε πολλὴν πεποιθισιν πρὸς ἐμέ· τέλος προσέθηκε ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς προχωρήσει πολὺ μακρὰν ἀναδεικνυόμενος πάντοτε ἀξίος πασῶν τῶν ὑπηρεσιῶν, ὅσας λάβῃ. Ἰδοὺ ἀγαθὰ σπέρματα ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος· ὄθεν σπουδάζω ὅπως βλαστήσωσιν ὅσον τάχιστα, ἐνασχολούμενος περὶ τὰ πράγματα τῆς χώρας ταύτης . . .

α Ὁ στρατηγὸς Magnan ἀνεχώρησε χθὲς εἰς τὸ Mtlianak. Μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐπιθεωρήσεως ἀφῆκεν ἀναχωρῶν ἡμερησίαν διαταγὴν τοιαύτην, οἶαν οὐδέποτε εἶδον. Ἐκρίνε τρῶντι δίκαιον ἵνα

εἶξῃ ἅπασαν τὴν εὐαρέσκειαν αὐτοῦ, τοῦτο δὲ βεβαίως δώσει ἰσορροπιῶν λόγων τῷ ὑπουργεῖῳ. Ἡ ἐπιθεωρήσις αὐτῆ ἴσως μ' ὠφελήσῃ μᾶλλον τινος νίκης. Ἐπειδὴ ὁ στρατηγὸς Magnan ἔχει πραγματικὴν ἀξίαν, διαπρέπει ὡς στρατιώτης, γνωρίζει ἐντελῶς τὸ ἐπιτήδευμα οὗτοῦ, ἐπιθεωρῶν δὲ γενικῶς βλέπει τὰ πάντα καλῶς, οὐδὲ ἐνοχλεῖ ὅποιονδήποτε. Ἐκτὸς τούτου ὑπάρχει καὶ ὑπερήφανος βασιτάζων ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ 56 ἔτη ὡς 40 . . .

Παρατρέχομεν τὰ αἰσθήματα, ὅσα διέγειρεν ἐπὶ τοῦ δραστηρίου τούτου ἀνδρὸς ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1848. Ἡ κατὰ τῆς δημοκρατίας ἀντιπάθεια αὐτοῦ φαίνεται πανταχοῦ τῶν ἐπιστολῶν, ὥστε προμαντεύσει τις εὐκόλως ὅτι ὑπηρετήσῃ προθύμως πᾶσαν ἐναντίαν ταύτης κυβέρνησιν.

Οὕτως ἔγραψε κατὰ τὸν ὀκτώβριον μῆνα.

α Ἀναγινώσκων τοὺς Γιρονδίνους τοῦ Λαμαρτίνου βλέπω μετὰ λύπης πλημμελήματα καὶ κικουρήματα τῶν ἀνθρώπων τούτων. ἀλλὰ πάντων τῶν ἄλλων ἐπικρατεῖ μάλιστα τὸ κατὰ τῶν ἐπαστάσεων μίσος μου. Γιρονδῖνος, Ἰακωβῖνος, Κορδιλιέρος, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι ἀξιοί, ἐνεργητικοί καὶ μεγαλοφυεῖς, ἢ ἀνόητοι πολιτικοί, ἢ δεισιδαίμονες ἐνθουσιασταὶ κινῶσι τὴν ἀποστροφὴν μου· διότι οἱ μὲν ἠνάγκαζον εἰς τὸ κακόν, οἱ δὲ ἐστεροῦντο δυνάμει πρὸς ἀποτροπὴν αὐτοῦ, πάντες δὲ ἐβλεπον μόνον εἰς τὸ ἴδιον συμφέρον καὶ τὴν κενοδοξίαν . . .

α Ἄν ἦμην διοικητὴς τοῦ ἀνακτόρου κατὰ τὴν 10 αὐγούστου, ὁ βασιλεὺς οὐδόλως ἀνεχώρει, τὰ προάστεια ἐπολεμοῦντο καὶ ἡμεῖς ἀπευθνήσκουμεν ἄπαντες. Ἦτο ἐνδοξότερος ὁ τάφος οὗτος ὑπὲρ τῆς Γαλλικῆς μοναρχίας ἢ ὁ Ναῦς (1) καὶ ἡ λαιμοσύνη.

Τῷ δ' ἐπομένῳ ἔει ελεῶν τὰς πράξεις τῶν ἀρχόντων ἀνεβόα. καὶ τί σημαίνει τοῦτο; Ὁ K. Thiers τοσοῦτον κακῶς μαχόμενος! Ὁ Cavaignac μετεωρολογῶν ὡς μεταφυσικός! Ὁ Montalembert θεολογῶν ὡς πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ Victor Hugo, Θεέ μου, ὅποιος ἐλεεινὰς ἐλαβε, ἐμπνεύσεις!»

Παύομεν ἐνταῦθα τὰς παραθέσεις, ἀλλ' αἱ μέχρι τοῦδε κατὰ τύχην ἀπανθισθεῖσαι ἀρκούσιν εἰς ἐξεικόνισιν τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου, τὸσφω δὲ μᾶλλον, ὅσω αἱ ἐπιστολαὶ οὐδέποτε ἦσαν προωρισμέναι πρὸς δημοσίευσιν. Προστίθεμεν δὲ ὀλίγους τινος μόνον στίχους γραφέντας ὅτε ὁ στρατάρχης ἀνελάμβανε τὴν μεγάλην ἐλείπην ἐκστρα-

(1) Φυλακὴ, ὅπου ἐφυλακίσθη ὁ ἀτυχὴς βασιλεὺς III. Λουδοβίκος καὶ ὄθεν ἐξήλθει ἀπήχθη εἰς τὴν λαιμοτόμον. Σ. Μ.

τείαν, ἥτις ἐπέθηκε τὸν κολοβάνα τῆς δοξῆς αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπέκει-
χυνε τὸ τέλος ζῆτις τοσοῦτον βραχείας ὡς πρὸς τοιαύτην εὐκλειαν.

Ἐν Νεοχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου 24 ἰουν. 1854.

α Ἄ! τὸ στρατιωτικὸν ἡμερολόγιον πολὺν ποιήσει κρότον ἐν
Ταλλίῳ.

Ἐν Βάρνα 19 ἰουλ. 1854.

α Μόγα καὶ μακρὸν συμβούλιον, διαφερόντως δὲ σπουδαῖον συνεκοι-
τήθη χρέος. Βλέπετε ἡμᾶς αὐτοὺς, τοὺς ναυάρχους Dundas, Hame-
lin, Bruat καὶ Lyons, τὸν Lord Raglan καὶ ἐμέ.

Ναί, ἡ ἐπιχείρησις ἔσται τολμηρά, ἴσως μάλιστα ὀλίγα ἐσά-
νησαν τολμηρότεροι, ἢ ἐπιχειρητικώτεροι. ἴσως κατηγορήσωσιν ἡμᾶς
ὡς ριψοκινδύνου, ἀλλ' ἀπάντη ἐχθροῦ ἀποσυρομένου καὶ περιφρο-
νοῦντος ὑποχωροῦσι ποτε, ἢ μέουσιν ἐν ἀργίᾳ, παρανάλωμα τῶν
πυρετῶν, δύο ὥρασι στρατοὶ καὶ σῶσαι . . . οὐχ! . . . ἀνάγκη
πάσα μυδροβύλων (κανονῶν) . . . ὦ.

Βάρνα 30 αὐγούστου

α Διηλίθον θλιβερὰν νύκτα. Μετὰ τὸ πρόγευμα δυσφορῶν κατέσο-
γον εἰς τὴν κλινὴν, περὶ δὲ τὴν ἄην ὥραν ἐπέβηλα ἐκδορίον. Οὐτε
διάκειμαι, παλαιῶ πρὸς τὴν ἰσὴν, περιμένω, μάλιστα δὲ ἐλπίζω
ἀλλ' ἡ ὄξεια γίνεται χρονικὴ ἴσως ὁ ἦχος τῶν μυδροβύλων ἐπα-
ναλαμβαίνοντες εἰς πάλιν χρόνον ἐνεργήσῃ ἐπὶ τῶν νεύρων καὶ τῶ
στήθους μου. Ἐπιλαμβάνομαι αὐτῆς τῆς πιθανότητος, καθὼς ὁ πνε-
γόμενος ἄθρωπος ἐπιλαμβάνεται τινος κλάδου ἰτέας. ἴσως
κλάδος θραυσθῇ ἀλλὰ πάντα ταῦτα εὕρισκονται ἐν χειρὶ Θεοῦ.

Βάρνα 31 αὐγούστου.

Ἄν νικήσω, ὀλίγον ἴσως ἀπολαύσω τοῦ ἀποτελέσματος τῆς νίκης.
Ἀλλὰ τότε ἐξεπλήρωσα τὸ ἔργον μου, καὶ παύει πλέον ὁ προση-
ρισμός μου ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Μὴ ἀνεγείρωμεν ὁμῶς πύργους
Ἰσπανίας, διότι εὐκόλως καταστρέφονται ἐπὶ τῆς γῆρας ταύτης ἐν
τῶν ἐπαναστάσεων. Ὅποιοι δυστυχῆς λαὸς, πόσον δὲ δυστυχῆς καὶ
ὁ ἔσπαρτος . . . ἄλλος Λαπαγέτης!»

Μετὰ τινος δὲ ἡμέρας ἔλεγε τις ἴσως περὶ αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ὄβιδίου.

Omne sacrum mors importuna profanat (*)
CERFBERR.

(*) Ὁ ἄκμρος θάνατος τὰ πάντα μολύνει. Σ. Μ.

Αἱ ἐφεξῆς μεταβολαὶ ἐγένοντο κατὰ τὴν ἐπέτειον
ἑορτὴν τῆς 20 Μαΐου εἰς τὸν στρατὸν τῆς Ἑλλάδος.
Ἄριθ. 8723.

Πεζικόν.
000N κτλ.

Προτάσει τοῦ ἡμετέρου ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἀπεφασίσαμεν
καὶ διατάττομεν·

Ὀνομάζομεν λοχαγὸς α. τάξεως τοὺς λοχαγούς β'. τάξεως Νι-
κόλαον Κουτζουλιέρην τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἱματισμοῦ, Κωνσταντῖνον
Τάγγην φρουραρχὸν Βονίτσας.

Προβιβάζομεν συνταγματάρχην τὸν ἀντισυνταγματάρχην Τριαν-
τάφυλλον Λαζαρέτον τοῦ 3 πεζ. συντάγματος διοριζόμενον ὀριστι-
κῶς διοικητὴν αὐτοῦ,

Λοχαγούς 2 τάξεως τοὺς ὑπολοχαγούς Δημήτριον Σαρβελλὴν τοῦ
2 πεζ. συντάγματος εἰς τὸ 1 τάγμα τῶν ἀκροβολιστῶν, Ἰωάννην
Νικολάου τοῦ λόχου τῶν πυροσβεστῶν εἰς τὸ 3 τάγμα τῶν ἀκρο-
βολιστῶν.

Χαρακτηρίζομεν συνταγματάρχην τὸν ἀντισυνταγματάρχην Φώτιον
Ἀγγελίδην φρουραρχὸν Πύλου.

Λοχαγὸν 2 τάξεως τὸν ὑπολοχαγὸν Νικόλαον Ἀγγελίδην ὑπα-
πιστὴν τοῦ φρουραρχείου Λαμίας.

Εἰς τὸν ἡμέτερον ὑπουργὸν τοῦ Στρατιωτικοῦ ἀνατίθεται ἡ ἐκ-
τέλεσις τοῦ παραπάνω διατάγματος.

Ἀθῆναι τῆ 20 Μαΐου 1857.

000N.

Α. ΣΜΟΛΕΝΣΚΗΣ.

Πυροβολικόν.

Ἄριθ. 8537.

000N κτλ.

Προτάσει τοῦ ἡμετέρου ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἀπεφασί-
σαμεν καὶ διατάττομεν·

Ὀνομάζομεν λοχαγὸς α. τάξεως τοὺς λοχαγούς β'. τάξεως Δη-
μήτριον Πονηρόπουλον καὶ Φραγκίσκον Δαμετῖναν τῆς μοίρας τοῦ
πυροβολικοῦ.

Προβιβάζομεν ταγματάρχης τοὺς λοχαγούς α. τάξεως Γεώργιον
Μουφεράτον, τοῦ λόχου τῶν τεχνικῶν τοῦ ὀπλοστασίου, διοριζόμε-
νον εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν ὑποδιοικητὴν.

Δημήτριον Παπαδιαμαντόπουλον διευθυντὴν τοῦ ταξήματος τοῦ
πυροβολικοῦ παρὰ τῷ ὑπουργεῖῳ τῶν Στρατιωτικῶν.

Λοχαγόν 6' τάξεως τὸν ὑπολοχαγὸν τοῦ λόχου τῶν τεχνι-
τῶν Ἰωάννην Σκούφον εἰς τὴν μίραν τοῦ πυροβολικοῦ.

Ἵπολοχαγὸν τὸν ἀνθυπολοχαγὸν Μάρκον Μοσχόπουλον τῆς μοί-
ρας τοῦ πυροβολικοῦ εἰς τὸν λόχον τῶν πυροσβεστῶν,

Ἀνθυπολοχαγούς τοὺς ἀνθυπασπιστάς Θεράσιου Μάνου
Ἀριστείδου Μαργίναν τοῖς Μοίρας τοῦ πυροβολικοῦ.

Ἀνθυπολοχαγὸν τῶν Ζευγιτῶν τὸν ἀνθυπασπιστὴν Ἀντώνιον Χέλ-
μην τῆς μοίρας τοῦ πυροβολικοῦ.

Μεταθέτομεν τὸν ταγματάρχην Δημήτριον Ἰγγλέσην ἀπὸ τῆς στρα-
τιωτικῆς σχολῆς εἰς τὸ σῶμα τοῦ μηχανικοῦ.

Τὸν λοχαγὸν 4' τάξεως Χαράλαμπον Ζημβρακάκη καὶ τὸν ὑπολο-
χαγὸν Εὐστάθιον Τομαράπουλον ἀπὸ τῆς μοίρας τοῦ πυροβολικοῦ
εἰς τὸν λόχον τῶν τεχνιτῶν τοῦ ὀπλοστασίου.

Χαρακτηρίζομεν ἀντισυνταγματάρχην τὸν ταγματάρχην Βασίλειον
Σαπουνηζάκη διευθυντὴν τοῦ ὀπλοστασίου.

Εἰς τὸν ἡμέτερον ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν ἀνατίθεται ἡ ἐκ-
τέλεσις τοῦ παρόντος διατάγματος

Ἀθῆναι τῆ 20 Μαΐου 1857.
ΟΘΩΝ.

Ἀριθ. 8536.

Προτάσει τοῦ ἡμετέρου ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἀπεφασίσασμεν
καὶ διατάττομεν.

Προβιβάζομεν λοχαγὸν 6' τάξεως τὸν ὑπολοχαγὸν Κωνσταν-
τῖνον Ἀποστολίδην.

Ἵπολοχαγὸν τὸν ἀνθυπολοχαγὸν Χρῆστον Λάνδον, ἀμφοτέρωχ
τοῦ ὕλικου πυροβολικοῦ

Εἰς τὸν ἡμέτερον ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν ἀνατίθεται ἡ ἐκτέ-
λεσις τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἀθῆναι τῆ 20 Μαΐου 1857.
ΟΘΩΝ.

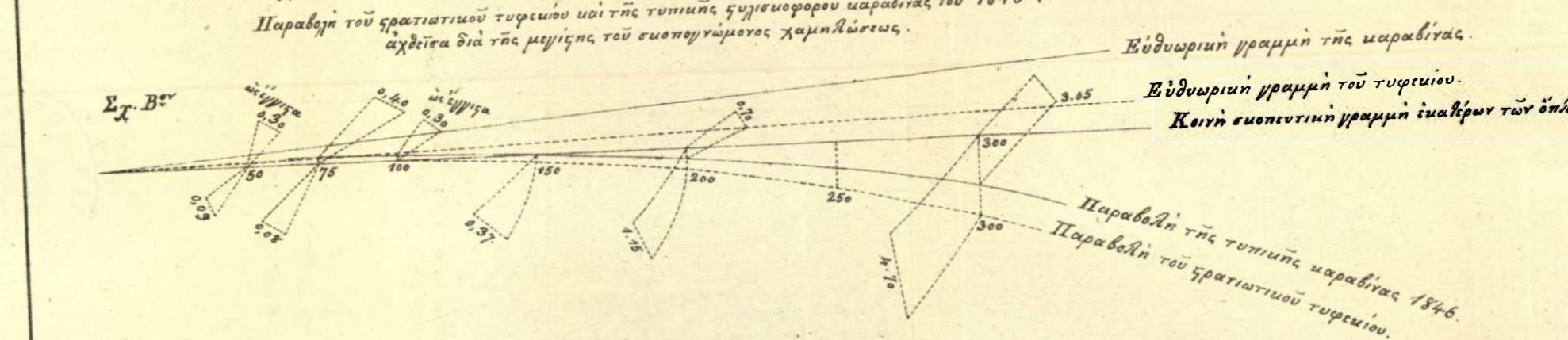
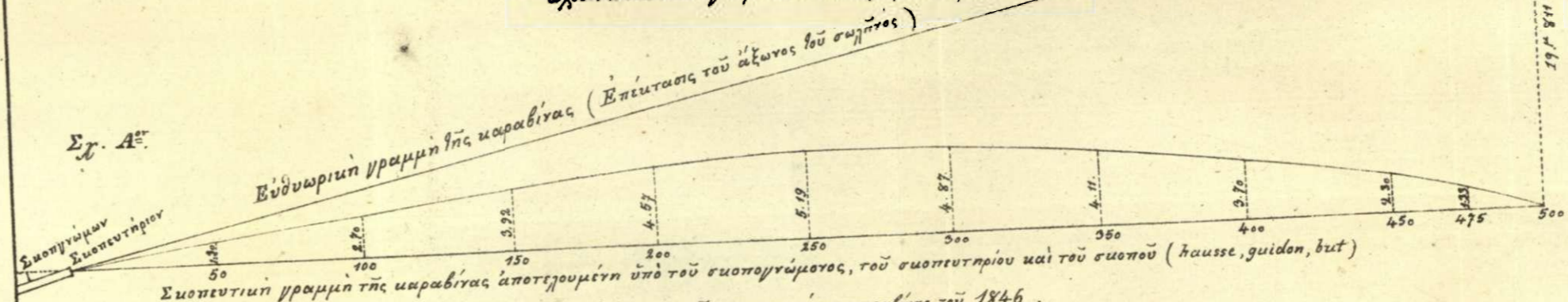
Α. ΣΜΟΛΕΝΣΚΗΣ.

ἘΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ

ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ ΚΑΙ ΣΧΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΒΟΛΙΔΩΝ.

Κλίμαξ ὀριζόντιος 1 κίλμ. διὰ 2 κίλμ.
Κλίμαξ κατακόρυφος 3 κίλμ. διὰ 1 κίλμ.

Παραβολὴ τῆς τυπιῆς φυλισμοφόρου μαραβίνας 1846
ἀχδεῖσα διὰ σιοπηγνῶμος εἰς 500 μέτρων ἀπέρας.

Ἀριθ. 1. Βολίδες ὑπὸ τοῦ H. Delvigne
δοκιμασθεῖσαι πρὸ τοῦ 1843.

Ἀρ. 2. πρώτη βολὴς
φυλισμοφόρου μαρα-
βίνας κατὰ τοὺς H.
Thouvenin καὶ Minie.

Ἀρ. 3. βολὴς τεχνι-
ποιδῆσα ὑπὸ τοῦ H.
Tatissier καὶ τῆς ἐπι-
τροπῆς ἐν χρῆσει δι-
παρα τοῖς γαλλοῖς ἐν πέλων
αυροβόμῃ.

Ἀρ. 3^{δις} ἢ αὐτὴ βολὴς
συνθεταμένη ἐπὶ τοῦ
φυλισμοῦ καὶ πῦρ ἐλαφί-
ος ἐκρηξεν.

Ἀρ. 4. βολὴς τοῦ Minie
φέρουσα βόθρον
50. γραμ.

Ἀρ. 5. βολὴς διαίκετος
ῥωστικῆς ὀπλῆς (βαροῦς)
50 γραμ. ἐυρέθειον ἐν
Σιδαζουόχρη, πηλαυθῆ-
σα δὲ ὑπὸ τῶν πτερυμά-
των (γαλ.) ἵπτος
βαρικοῦ ὀπλοῦ.

Ἀρ. 6. βολὴς Nessler
ὑπὲρ τοῦ τῶν πέλων
τυφεκίου ὀπλῆς
(βαροῦς) 35. γραμ.

Ἀριθ. 7 βολὴς
Ἀμερικαν.
ὀπλῆς
(βαροῦς)
10. γραμ.

Αἱ βολίδες φέρουσι τὸ φυσικὸν αὐτῶν μέγεθος τηρουμένης τῆς τῶν μερῶν ἀναλογίας.

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

Τοῦ ταμείου τῶν γερῶν καὶ ὀρφανῶν

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Περὶ φορητῶν ὅπλων (Παράγραφοι) — Στρατικὴ ἔκθεσις τῆς ἐν ἐπιτρατεῖα
κρίσεως τοῦ πυροβολικοῦ — ἐπιστολὴ τοῦ Γάλλου στρατάρχου Σάντ' Ἀρνὸ.

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Ἐπειδὴ πολλοὶ ἐκ τῶν Κ. Ἀξιωματικῶν τοῦ Ἑλλη-
νικοῦ Στρατοῦ μὲς παρατήρησαν ὅτι κατὰ λάθος δὲν πε-
ριήλθον εἰς αὐτοὺς ἡ Ἀγγελία τοῦ Ἀπομάχου, ὅπως
κατεγράφωσιν ὡς συνδρομηταὶ ἐξαποστέλλομεν πρὸς
πάντας τοὺς φυλάκτους, καὶ ὅστις δὲν εὐχαριστήθῃ νὰ με-
θίξῃ τῆς τιμῆς νὰ συνδρομῇ πρὸς χήρας καὶ τὰ ὄρφανὰ
τοῦ Στρατοῦ, παρακαλεῖται νὰ το ἐπιστρέψῃ ἀμέσως.

Ὅστις ἐκ τῶν μὴ κατεγροφέντων ὡς συνδρομητῶν
ἐσχλῆ το πρῶτον φυλλάδιον τοῦ Ἀπομάχου, λογίζεται
συνδρομητὴς ἐπὶ ἓν ἔτος.

Το ὄνομα τῶν συνδρομητῶν τοῦ Ἀπομάχου θέλου
δημοσιεῦθῃ καθ' ἑξομηνίαν μετὰ τοῦ γενικοῦ καταλόγου
τῶν Κ. Κ. Ἀξιωματικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, εἰς
ὃν θέλουσι διακριθεῖν ὡς συνδρομηταὶ τοῦ Ἀπομάχου.

Ὅστις ἐν τῇ πατριωτικῇ αὐτοῦ ἀγαθότητι προσφέρει
πλέον τῶν 50 δραχμῶν εἰς τὸ ταμεῖον τῶν χηρῶν καὶ
ὄρφανῶν θέλει ἀνακηρύττεσθαι ὑπὸ τοῦ ἀπομάχου εὐερ-
γέτης τοῦ ταμεῖου καὶ θέλει δημοσιεῦσθαι τὸ ὄνομά του.

Ὅστις ἀλλασσοῦσι τόπον διαμονῆς οἱ συνδρομηταί, δη-
λοποιεῖσιν ἀρμοδίως τὴν Διευθυντὴν τοῦ Ἀπομάχου.